

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 Mt,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, március 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelők: Az országgyűlés megnyitl.
- A képviselőház ülése.
- A politika eseményeiből.
- A vasutak ügye.
- A hegyaljai motoros.
- Az orosz-japán háború.
- A talpai zendülők.
- A függetlenségi párt a házszabálymódosítás ellen.
- A sziniszagató és a közönség.
- Arad képviselőválasztói.
- A szinpadtól a szegényházig.
- Az A. Cs. E. V. és a lóvasut.
- Misesszony a hadbírótság előtt.
- Venatból kibukott kereskedő.
- Tárcsa: Asszony-szív. Írta: Szabó Ferenc.
- Megény-Csarnok: Az Antikrisztus esodái. Írta: Lagerlöf Zolma.

Az országgyűlés megnyitl.

Arad, március 1.

A Ház pihent. Egy teljes hónapi szünet után, ma nyitl meg újból a képviselőház üléseinek sora, melyen tulajdonképen semmi egyebet nem akartak elintézni, mint a holnapi ülés napirendjét. Hogy mégis volt valami egyéb is, azt Polónyi Gézának köszönhetjük, aki a *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterségének kérdését hozta szóba. Mindenáron a tavalyi vesztegetési ügyben tett bizottsági jelentést akarta napirendre tüzetni, a Ház azonban *Tisza István* gróf miniszterelnök felszólalása után magáévá tette *Ferczel* Dezső képviselőházi elnök napirendi javaslatát s így holnap az 1903. évi ujoncmegajánlást fogják tárgyalni újból.

Hát bizony ez egy kissé komikusan hangzik: 1904-ben tárgyalni az 1903. évre szóló ujoncmegajánlást. De hát sorrendet kell tartani, különben az ország nem mászik ki az ex-lex kellemetlenségeiből.

A mai formális ülés után holnap tehát újból „dolgozni“ fognak a képviselő urak. Alkalmassint nem az eredményes, komoly törvényhozási alkotásra irányzott komoly munka lesz ez, mely után vágyik a nemzet is, a politikai letterő is, hanem az a meddő harc, mely nyiltan hirdetett célját el nem érheti, hanem e helyett roppant károkat okoz az országnak.

Semmi sem jellemzi jobban ezt a mostani áldatlan helyzetet, mint az, hogy a politikai körök nem azzal foglalkoznak, hogy miképpen lássanak az országra nézve oly égetően szükséges feladatok megoldásához, hanem az, hogy lesz-e tovább is obstrukció, vagy nem? És az ellenzéi pártok is kénytelenek azt a kérdést hányni-vetni, hogy minő álláspontot foglaljanak el a képviselőház egy törpe, klerikális minoritása által esetleg csakugyan folytatandó obstrukcióval szemben?

Ha egész tárgyiassággal nézzük a delegacionális tanácskozások eredményeit a katonai kérdések dolgában, el kell ismerünk, hogy az, a mi történt, a helyzetet *rosszabbá nem tette*. Eredményt mégis csak értünk el. Egyfelől a katonai nevelés terén és az idegen ezredekben szolgáló magyar honosságú tiszték visszahelyezése dolgában, másfelől bizonyos közjogi kérdéseknek oly világításba helyezése által, mely az osztrák perfidséget legalább pil-

lanatra lefegyverezte. A helyzet tehát rosszabbá nem lett.

Az is kétségtelen, hogy az obstrukció fikarenyival sem lett hasznosabb fegyverré a bevallott cél, vagyis a magyar vezényleti nyelv elérése szempontjából. De hiszen a kétszerkettő világosságával láthatja minden józan elméjű, elfogulatlan politikus, hogy a mindenáron obstrukálni akaró csoportcska célja egyáltalán nem a magyar vezényleti nyelv, mert egészen más sarkantyuja van ennek a küzdelemnek. Belejátszik a felekezeti kérdés, belejátszik a szenvedélyes egyéni gyűlölet, belejátszik a „küzdő“ emberek egyéni hiúsága s belejátszik a kicsinyes szempont, hogy a küzdők a maguk által szított tüzet röstellik eloltani, ámbár belátják, be kell látniok, hogy ez e tűz csak rombol és semmi jót nem termel.

Az is kétségtelen, hogy az obstrukció folytatásának meddősége mellett, e küzdelemből az ország semmi, de semmi hasznot nem várhat; ellenben a törvényhozásnak a komoly munkától való teljes elzárása, az ex-lex-állapotnak további fenntartása, a póttartalékosok kegyetlen sanyargatása és tüzhelyöktől és a munkától való elvonása: mérhetetlen anyagi és erkölcsi károkat okoz.

Hogyha az obstrukció nem szünik meg, úgy a kormány a hét végén elérkezettnek fogja látni az időt arra, hogy komolyan hozzálasson a helyzet tisztázásához. Első sorban keresztül fogja vinni a házszabály megváltoztatását és itt lesz a döntő ütközet. Hogyha a csata a kormány és a

ASSZONY-SZÍV.

Írta: Szabó Ferenc.

Ajtay Sándorné futó pillanatig összeszorította a szép csigás ajakát. Nem tovább, csak addig, amíg elgondolhatta: Istenem, légy velem!

Egy kis illatos fűrtöcske, hogy hogy nem? Kiszabadult a pillangós fejkötő alól s megcsiklandozta a homlokát, melyen forró pirosság repült keresztül. Mintha futó felleg, valami messze röppent vágy lett volna, mely égő, elmosódó árnyat vont maga után... Ingerülten toltá vissza a fejkötő alá.

Ez az ingerültség is csak pillanatnyi volt. Ennyi idő kellett, hogy az a sötétlő árny végigsuhanjon az ablak előtt s hogy az a forró fény levesszen az üvegtábláról, mely két ponton bevilágított a homályos szobába: a suhanó árny két szeméből... Aztán kopogás hangzott az ajtón:

— Szabad!

Komoly, sugár ifju ember lépett be, szemében a sóvárgó vágyak emésztő fényével, mely meg szokta lepni az ábrándozásra hajló, meleg asszonyi szíveket. Az ajtó előtt megállt s nagysokára szólalt meg mélyrezgésű hangon:

— Nem háborgatom, Flóra?

— Nem. Várlam önre! Kissé fáradt, el-

nyomott hangon beszélt az asszony s hanyagul mutatott egy székre. — Foglajon helyet. Tessék!

A férfi tovább is állva maradt. Valami keserű dac lobogott a szemében s formás ajkszéle büszkén rándult össze.

— Addig nem ülök le, míg meg nem tudom sorsomat!

— Hiszen hát barátom. Nem biztosítottam róla? — jegyezte meg a nő s mintha komolyabb gondolat nem foglalkoztatná a szívét, kényesen nyújtózva a tükör felé fordult s igazgatta a haját. De keze reszketett egy kissé. A tükörbeli asszony is reszketett s mélységes pirosság ömlött szét az arcán. Azonban tudott parancsolni magának s könnyedén, gyorsan szórta hátra a szavakat.

— Üljön le kérem. Még elviszi az álmodat. Hiszen a barátság a legszebb kötelék a földön. Nem? Ez az egyetlen érzélem, amelyben nincs semmi lealázó... Aztán beszéljen valamit a legújabb hírekről. Amióta ez a szegény olyan nehéz beteg, igazán semmit sem tudok a világról.

— Ezelőtt nem így beszélt, Flóra! — szólt a férfi szemrehányó hangon s mintha valami forró indulat ragadta volna magával, a szép asszonyhoz közeledett.

— Nem így beszéltem? Ajtay Sándorné ekkorra már sikerült rendbe hozni a haját s mire az ifju a szoba közepéig ért, már

megfordult s vidáman incselkedve kacagott. — Hogy beszéltem? Nem szíveskednék megmondani?

Az ifju ember ingerülten rántotta össze a szemöldökét, úgy nézte a kacagó asszonyt, akinek komolyabb gondolata megint nem volt, csak az, hogy nem billent-e újra félre a fejkötője, hogy helyreigazítsa a tükörben.

— Miért játszik velem, Flóra? Csak enynyit tudott mondani az ifju s még egy lépést tett Ajtayné felé, hogy megragadja a kezét.

E pillanatban nyöszörgő kiáltás hangzott ki a belső szobák valamelyikéből, olyanforma, mint a kakukkos-óra recsegő kiáltása, ha fölpattan az ajtó s a rugóra járó madár kiüti a fejét.

— Flóra, hol vagy? Van itt valaki?

— A férjem! Mondotta Ajtayné nagy sebesen s kissé elhalványult. — Szegény, rettenetes sokat szenved! Aztán megragadta az ifju kezét s leeröltette a legközelebbi székre.

— Várjon. De megvárjon! — suttogta halkán s azzal eltűnt a szönyegajtó mögött, mint egy szépséges álomkép.

Az ifju reszkető nedves tenyerébe temette a fejét s ezt a szépséges eltűnő álomképet nézte, akiről nemrégiben még azt hitte, hogy édes valóság, amikor egyszer, egyetlen egyszer ott

szabadelvű párt javára dől el, úgy a helyzet az egész vonalon javulni fog. Ha ez sikerül, úgy a kormány be fogja rekeszteni az ülészakot és azonnal meg fogja nyitni az új ülészakot, be fogja nyújtani az 1903. és 1904. évi ujoncjavaslatot, az Olaszországgal való kereskedelmi szerződési provizóriumot, a kereskedelmi szerződések megkötésére vonatkozó meghatalmazási törvényt; mindezeknek a tárgyalása a lehető legrövidebb időt fogja igénybe venni s azután május első hetében az új delegacionális ülészak következik.

Egyelőre még titok, hogy miképpen tervezi gróf Tisza István a hárszabály megváltoztatását. A miniszterelnök azt hiszi, hogy annyival inkább számíthat a szabadelvű párt támogatására, mert a tervezett hárszabályreform csak ideiglenesen fog életbe lépni és csak a legsürgősebb állami szükségletek elintézése után látja majd a kormány elérkezettnek az időt arra, hogy nyugodtan és tapintatosan fogantossítsa a hárszabály célszerű revízióját. Hogyha ez a revízió nem volna keresztül vihető, úgy nem marad más hátra, mint a képviselőház feloszlata és új választás kiírása.

Lehetetlennek tartjuk, hogy az a tizenkét férfi, akinek elhatározása a parlament további sorsára hathat ki, ez utolsó pillanatban mérlegre ne vesse a kockázatot, mely az országot fenyegeti, szemben a maga egyéni felfogásával és akaratával. Erezniök kell, hogy a küzdelem folytatása most már oly térre siklik, ahol végzetes következményei lehetnek, amelyek az ország legféltettebb javait érintik. Igazán hazafiasan érző léleknek nem lehet gyönyörűsége oly küzdelemben, amely bármiképp forjuljon is, minden körülmény közt az országra szenvedést, kárt és veszteséget hoz.

Az obstrukció képzelt terminusai mind lejártak. Itt az utolsó, de ez már az országé. Az ország nem várhat tovább, az ország sürgeti a rendet, a normális viszonyokat, a parlament munkaképességét. És ha az a tizenkét ur frontot csinál az egész ország jóvoltának, akkor már iga-

zán jöjjön az „erős kéz”, hogy leintse az okvetetlenkedőket és teremtsen meg minden áron a békeség feltételeit.

(—.)

Országgyűlés.

Formális ülés.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 1.

Csaknem egy teljes hónapi szünet után, ma reggel megnyiták a képviselőház kapui. Az országgyűlés megnyitásával a politikai élet sulypontja Bécsből, ahol a magyar delegáció tanácskozott néhány hétig, ismét Budapestre helyeztetett át s a tegnapi napon már élénken is mutatkoztak ennek a jelei. Éltékintve attól, hogy a déli órákban, dacára a rossz időnek, a Kossuth Lajos-utcában sok olyan ismert képviselő mutatkozott, akik csak tegnap reggel érkeztek vissza kerületeikből, az összes pártkörökben is igen élénk volt már tegnap este az élet.

A szabadelvű pártban szokatlanul nagy számban jelentek meg a képviselők s melegen üdvözölték a Bécsből visszajött delegátusokat. Az ellenzéki pártkörökben is sok képviselő volt. Ott leginkább az obstrukciók magatartásáról folyt a szó, s mindenütt egyaránt elítélték az okvetetlenkedő obstrukciók hazárdjátékát, noha a néppártban és a disszidensek között többen hajlandóságot mutattak az „aktív” kibic szereplésre, amit minden bizonynyal ki is fognak aknázni Ugron és klerikális érdekszövetkezeti alapon álló társai.

E politikai hangulat közepette nyitották meg ma reggel az országház kapui. A közönség lázas kíváncsiságát az első ülés iránt, jellemezni, hogy a képviselőház környéke már reggel kilenc órakor szokatlanul élénk képet mutatott. A belépő jegyekért valósággal megostromolták a háznagyi hivatalt, de nem sok eredménnyel, mert alig osztották 10—15 percig a jegyeket, csakhamar megjelent az ismert tábla:

A mai ülésre minden
jegy elfogyott.

A karzati jegyeket ugyanis már 2—3 nap előtt kapkodták szét s a közönség nagy része csalódottan távozott.

A képviselők is a szokottnál korábban és nagy számban jöttek el az első ülésre, úgy, hogy tíz óra körül már nyüzsgő, zajos volt az élet a folyosókon. Hosszu időt vettek igénybe a kölcsönös üdvözlések, s a mint egy-egy — egyesesen ellenzéki és kormánypárti — csoport alakult környös-körül a széles, tágas folyosókon, eleinte csak ilyen diskurzust lehetett hallani:

- Szervusz!
- Szervusz!
- Hogy szolgál az egészséged?
- Köszönöm, jól.
- Mi ujság odalent? Hogy állsz a kerületben?

S több efféle apró cseprő személyi vonatkozású, konvencionális udvariasságokkal telt az idő. A politikába csak lassan melegedtek bele a honatyák. De a mint megindult a szokásos folyosói terefere, a különböző pártállású politikusok, elég hangosan adtak kifejezést véleményüknek, nézetüknek. Az Ugron-pártiak persze, minden kérdezősködőnek egyformán feleltek:

— Obstrukció tovább, rendithetetlenül, a mig bírjuk.

— Hm, a mig bírjuk — tették hozzá kesernyés, hangos mosolylyal, s ebben a kijelentésben szinte megrezdült a remény és az aggodalom, egyaránt. A remény, hogy háthaméig is kapnak fegyvertársakat; az aggodalom pedig, hogy bizony-bizony egyedül maradhatnak a porondon, s akkor — oh, mi szörnyű! — szöröstől-böröstől ölfalja őket a rettegett, liberális Tisza és ők elesnek a klerikális konckótól. Pedig megnyit tülkedtek ezért, hosszú, küzdelmes hónapokon át!

— Mit csináltak ma? — kérdezték kíváncsian az Ugron pártiaktól.

De azok egyelőre nem feleltek. A világért sem árulták el a mai napra megállapított haditervüket s így lehetetlen volt belőlük előre kivenni, hogy hányan akarnak felszólalni a holnapi rend megállapításához s hogy mivel szándékoznak a mai napon elfecsérelni az időt.

Igy telt az idő gyorsan, tüzes vitatkozás s itt-ott vidám adomázás között, míg elérke-

pihegett a keblén s édes, forró, szerelmszavakat suttogott a fülébe... Vagy talán ezt is csak álmodta volna!...

A függöny-ajtó lebbent, Ajtayné visszatért. Szembéja kissé vörös volt, jeléül, hogy sirt. Illatos csipkekendőjét még mindig a markában szorongatta s tisztán lehetett látni, hogy egy helyen át volt nedvesülve. Tehát igazi könyök voltak.

Komoly ünneplésséggel foglalta el előbbi helyét — szemben a tükörrel s aztán sokáig merengett ki az ablakon.

— Szegény Sándor! Egyetlen pillanatig sem tud ellenni nélkülem. Még az álma is édeesebb, ha mellette vagyok. Ilyenkor, ha végigsimítom a homlokát: mosolyog. Megérzi a lelke. Mert, hogy csak állati magnetizmus lenne, — nem tudom elhinni. S ha látná, hogy milyen hálás a szegény e feláldozó ápolásomért!

Az ifju ember ideges, türelmetlen mozdulatot tett.

— Miért dicséri az urát annyira — előttem?

— Hiszen az uram! Mit gondol? Kit dicsérjek, ha nem őt, a határátalan jóságát? — szólít sebesen a szép asszony s kerekre nyílt szeme álmétkodással pihent az ifjun.

— Nem értem kegyedet... nem értem magamat! — lázadt fel az ifju, miután egy-két pillanatig megdöbbenve, kétségbeesetten nézte a hölgyet. — Vagy álmodtam valami lázas-édeset, amiről kábán azt hittem, hogy valóság;

vagy pedig kegyed, Flóra, szivtelen teremtés, akinek gyönyörűsége telik a mások szenvedésében... Mondja, miért játszik, miért játszik velem?

— Én? ugyan ne mondjon ilyeneket!

Épp olyan kerekre nyílt, álmétkodó szemmel nézte most is, mint az előbb. Ártatlan gyermeknek tűnt fel, aki akaratlanul játszott a szívvél... valamikor, régesrég... S most hogy felnőtt, komolyabbá lett, nem tud visszaemlékezni a veszedelmes lángokra, a melyek felgyújtották a házat: az ifju ember nyugalmát.

Azonban csak egy-két pillanatig tartott mindez. Szépséges arca hirtelen felhajnalodott a vértől. Szeme ujjalag szórta azokat a régi, édes, büvöletes szikrákat, amelyek üzes pillangóként röpködtek körül az ifjut. Éppen úgy mint „akkor”. És szólni kezdett: sebesebben, mint a zuhogó patak, amelynek utjából valami láthatatlan kéz felszakította a gátat.

— Őszinte leszek. Nem tagadok el semmit. Volt idő, amikor azt hittem, hogy több férfi nincs a világon, csak maga. Több édesség nincs a földön, csak a maga szerelme. Igen, így volt. Maga töltötte be az álmait, véremnek minden csepjét. Akkor egyszer, a mikor ott pihentem a keblén, azt kívántam, hogy az a boldogság végnélküli legyen. Ha akkor azt kívánta volna, hogy halljunk meg együtt: gyönyör lett volna a nálál. Nem tagdom, mert e percre emlékezni még most is üdvösség... De ennek már vége, barátom! Örökre vége!

És a szép asszony csipkekendőjébe temette arcát. De nem sirt.

— Az ifju ember a boldogság édes megdöbbenésével hallgatta e szenvedelmes szavakat: mikor azonban a lemondás komoly, ünneplés, kissé talán szinpadias vallomását hallotta, ahelyett, hogy kétségbeesetten jaidult volna fel: kitérő indulattal karolta át a hölgyet.

— Ki tiltja meg, hogy ne légy az enyém, ha szeretsz?

De Ajtayné kiszakította magát a karjából.

— Kérem, esedezem, távozzék! Megmondtam, hogy mindennek vége! Ha egyebet nem, egy kis könyörületet megérdemlek magától! Illatos kendőjét a szeméhez nyomkodta s valami zokogásféle fojtotta el a szavát.

Aztán ismét megszólalt lágy, csengő hangon.

— Látja, ez a szegény Sándor meghal ma holnap. Istenem mit mondanának az emberek, ha nem látnák arcomon az őszinte bánatot? Mikor olyan nemesszívű volt, hogy mindenét rám iratta. Kérem, értsen meg! Mit mondanának? Mert a boldogságot nem lehet úgy eltagadni, hogy tettettét bánatunkkal elámítsuk a kárörvendő, élesszemű világot. Le kell mondanunk, látja... Aztán, aztán... a fekete ruha sem illik a boldog archoz... Oh Istenem! Istenem!

És a szép Ajtayné zokogott, zokogott nagy keservesen...

zett a tíz óra. Ekkorra már valósággal tömve voltak a folyosók képviselőkkel és újságírókkal. Egy negyed tizenegy óra körül megszólaltak a villanyos csengők s a tanácskozási terem pár pillanat alatt megtelt képviselőkkel, míg a karzatokat a hallgatóság lepte el sűrű, tömött sorokban.

Részletes tudósításunk alább következik:

A képviselőház ülése március 1-én

— Kezdeté d. e. ¼11 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést s vagy fél órán át terjeszti elő a nagyszámu jelenteni valókat, melyek a szünet alatt a Házhoz érkeztek.

Ezután a legközelebbi ülés napirendjének megállapítására kerül a sor. Az elnök azt javasolja, hogy a Ház holnap folytatja az 1903. évi ujoncjutalék megállapítására vonatkozó javaslat tárgyalását. Az 1903. szinte gunyosan hangzik Perczel szájából.

Ezután azt jelenti az elnök, hogy Korodilutz képviselő Berlinből bejelentette a Háznak, hogy képviselői mandátumáról lemond. Ezt azonban olyan hangu levélben jelentette be, hogy az elnök a levelet nem olvassa föl, hanem visszaküldte az osztrák-magyar nagykövetség útján Korodilutznak, értesítve őt arról, hogy levelét nem terjesztette a Ház elé.

Polónyi Géza: elfogadná ugyan az elnök indítványát, de azt hiszi, hogy előbb azt az ügyet kellene letárgyalni, amely július óta függőben van, t. i. a gróf Khuen Héderváry Károly vesztegetése ügyében tett bizottsági jelentést. Ez azért aktuális most, mert szó van róla, hogy gróf Khuen-Héderváry miniszterré való kinevezése küszöbön áll. (Mozgás a néppárton.)

A jobboldalon többen átkiabálnak Polónyinak:

— Ahá! Ez a bosszu azért, hogy Khuen gróf kijelentette, hogy magával csak tanuk előtt lehet tárgyalni. (Nagy zaj.)

Elnök: Azt hiszi, hogy mindenekelőtt az 1903. évi ujoncjutalékot kell letárgyalni, hogy az ország az ex-lex állapotból kijusson. (Helyeslés.)

Polónyi Géza: Azt mondja, hogy a vesztegetés idején is ex-lex állapot volt.

Tisza István gr. minisztereinek: Első sorban az ujoncjutalékot kell letárgyalni s ki kell vezetni az országot a törvényen kívüli állapotból. Egyébként Khuen gróf szepitlenül került ki abból az ügyből, melyre itt célzás történt. Pártolja az elnök napirendi indítványát.

Elnök: Fölteszi a kérdést, vajjon a Ház elfogadja-e indítványát a holnapi ülésre vonatkozólag.

A többség elfogadja.

Erre az elnök az ülést tizenegy órakor már berekeszti.

TÁVIRATOK.

A fiumei választások.

Fiume, március 1. A községi választás éjjel 2 órakor végződött, amelyen *autonomisták teljes vereséget szenvedtek*. A hazafias párt nagy többségben győzött. A magyarok közül Fésüs, Fest, Rákosi és Steinacker rendes, Cidlitz, Solyomossy póttagokká lettek megválasztva. A választás mindvégig nagy közönség feszült érdeklődése mellett rendben és békében folyt le. A közönség az eredményt megnyugvással fogadta. Beadtak 1826 szavazatot. Legtöbb szavazatot kaptak: Cosulich, Branchetta, Steinacker, Mohovich, Grossich, Dal Asta. Kutscher kimaradt.

Balkán mozgalom.

Konstantinápoly, március 1. Az entente hatalmak nagykövetségei ma a portának memorandumot nyújtottak át. Egyidejűleg átutalták azt a tervezetet, amelyet a külföldi csendőrséget újjá alakító bizottság dolgozott ki.

A vasutasok ügye.

(A fizetésrendezési tervezet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Az államvasuti hivatalnokok és alkalmazottak ismeretes mozgalma alatt a kereskedelemügyi miniszteriumban elkészült a vasutasok fizetésrendezési tervezete, amelyet Hieronymi Károly miniszter legközelebb a képviselőház elé terjeszt.

A vasutasok fizetésrendezése általában véve ugyanazon elvek szerint történik, mint az állami tisztviselőknél. A tervezet lényege a M. H. szerint a következő:

(A hivatalnokok.)

A hivatalnokok kezdő fizetése a tervezet szerint 1400 korona. Okleveles hivatalnok, vagyis jogászok és mérnökök kezdő fizetése 2000 korona. A *számtiszti és irodatiszti cím ellőröltetik*. Ellenben rendszeresítődnek fogalmazó gyakorlatok, mérnökgyakorlatok 100 korona havi díjjal.

A hivatalnokoknak fizetési osztályokba való új besorozása a következő:

A 6-ik fizetési osztályba tartoznak 1400, 1600 és 1800 korona.

Az 5-ik fizetési osztályba 2000, 2200 és 2400 korona.

A 4-ik fizetési osztályba 2600, 2900 és 3200 korona.

A 3-ik fizetési osztályba 3600, 4000 és 4400 korona.

A várakozási időre vonatkozólag ekként határoz a tervezet:

A 6-ik fizetési osztály 1400 koronájától ugyanezen fizetési osztály 1600 koronáig két év; innen kezdve bezárólag az 5-ik fizetési osztály 2400 koronájáig egyenként három-három év; ettől a 2600 koronáig, innen a 2900 koronáig s végül innen a 3200 koronáig még négy év.

A hivatalnokok számára az előléptetés biztosítva van 3200 koronáig (I. oszt. ellenőr), okleveles hivatalnokok számára 4000 koronáig. A többi előléptetés csupán soron kívül történhetik.

A lakbérátlalány négy osztályba sorozódik:

Az első osztályban marad mint eddig, Budapest és Fiume. Itt az általános összege is a régi lesz.

A 2-ik és 3-ik osztályban a lakbérátlalány jelentősen csökken a most gyakorlatban levőhöz viszonyítva. Ennek azonban nem lesz visszaható értéke. Mindenkire nézve csak az esetleges előléptetésnél fog az új lakbérátlalány-szabályzat erőre emelkedni.

Az igazgató-helyettesi rang ezentul hivatalos cím is lesz, ugyanakkora fizetéssel fog járni, mint az üzletvezetői állás.

Az államvasuti igazgatók fizetése 2000 koronával emelkedik.

(Az altisztek.)

Az altisztek négy rangfokozatba osztódnak be:

A IV. rangfokozat első osztályába 1040 korona.

A III. rangfokozat harmadik osztályába 1140 korona, második osztályába 1300 korona s így tovább.

A legmagasabb altiszti fizetés, ami elérhető, 3200 korona. A vonatkisérő személyzet kilométer pénze csökkenni fog az új szabályzat szerint, ahány krajcár volt eddig a kilométerpénz, annyi fillér lesz ezután. Ezzel szemben az óra-pénz emelkedik és fontos ujtás, hogy az óra pénzt a szolgálómentes időre is kiutalják.

(A szolgálók.)

A szolgálók elkülönítetnek órsemélyzetre és rendes szolgálósemélyzetre. Az órsemélyzetnél a kezdőfizetés 540 korona lesz, legmagasabb fizetés 800 korona. A rendes szolgálósemélyzetnél kezdő fizetés 700 korona a legmagasabb fizetés 1400 korona.

(A kezelők.)

Legszencziósabb ujtások a kezelőkre történtek. A kezelők, akik most napi és havidíjasok, a tervezet értelmében évi fizetést húzó négy fokozatba beosztott nyugdíjképes alkalmazottak lesznek. Kezdő fizetésük 1000 korona, legmagasabb 1400 korona, amellelt ugyanazt a lakbért fogják kapni, amit a VI. fizetési osztályba sorozott hivatalnokok.

A hegyaljai motoros.

(A mérnök egyesület kiküldöttjei. — A közlekedésügyi bizottság ülése. — Ismét a közgyűlés elé!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Az arad-hegyaljai motoros építésére alakult konzorcium azon kérése, hogy a város támogassa nagyobb értékű részvényaláírásokkal a vállalatot, nem fog sokáig ellátás nélkül maradni. Ennek a sok vitára alkalmas adó kérdésnek a sorsa valószínűleg már az e havi közgyűlésen el fog dőlni, ha csak ismét közbe nem jö valami újabb megvizsgálásra szoruló adat, vagy terv, ami megint bizottsági tárgyalás alá utasíthatnák.

A célszerűség mindenestre azt tanácsolja, hogy ne csináljunk ebből az ügyből is olyan tengeri kigyót, aminő a vashid, a közúti vasut megváltásának, és a vízvezeték házi kezelésbe való vételének az ügye, hanem egész ridegen helyezkedjünk arra az álláspontra, hogy magánemberek lukratív vállalkozására egy pótadós városnak nincs kidobni való pénze, különösen, ha ez a pénz külföldiek markát üti.

Tudvalevő dolog, hogy a város törvényhatósága a februári közgyűlésen Barabás Béla dr. indítványára elhatározta, hogy a hegyaljai motoros vasut terveinek megvizsgálására és véleményes jelentés megtételére kiküldi a szakemberekkel kibővített közlekedésügyi bizottságot. Ezen határozat folytán a város felhívta az aradi építész és mérnök-egyletet, hogy saját kebeléből küldjön ki négy olyan szakértőt, a kinek vasut építési ügyekben alapos szakképzettsége van.

Az aradi építész- és mérnök-egylet ma a tanácshoz intézett beadványban meg is jelölte ezeket a szakértőket, még pedig *Sztankovics Miklós Máv. üzletvezető, Gyulányi Rezső Máv. főmérnök, Sármezey Endre Acsev. főmérnök és Gellényi Ernő Acsev. felügyelő személyében*. Miután a közlekedésügyi bizottság e négy taggal kiegészítve eleget tehet a közgyűlés megbízásának, a hegyaljai motoros terveinek és költségvetéseinek felülvizsgálása céljából még e héten, valószínűleg szombaton délután ülést fog e célból tartani. Ha ezen az ülésen nem tudnának határozott választ adni a közgyűlés kérdéseire, akkor a jövő hét valamelyik napján új ülésben fogják a véleményes jelentést megszerkeszteni.

Igy tehát a március havi közgyűlés tárgysorozatába minden valószínűség szerint belekerül a hegyaljai motoros ügye és remélhetőleg azután leveszik a napirendről ezt a sok port felvert kérdést is.

A politika eseményeiből.

(Obstrukció és házszabálymódosítás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 1.

(Tisza és Szederkényi.) Az országgyűlés ma megnyitott, kezdődik tehát újból a harc és folyik tovább az obstrukció, a megunt, meggyűlölt obstrukció.

A képviselőház folyosóin ma az a hír volt elterjedve, hogy a kormány még egy és utolsó felhívást fog intézni Szederkényiékhez az obstrukció abbahagyására és ha ez sem sikerül, csak azután következik az erősebb fellépés.

Ulás után Tisza István gróf miniszterelnök hosszasan tárgyalt Szederkényivel. A mint a beszélgetés véget ért, Szederkényi megrohanták a párthivei és kérdősködtek nála, hogy mi történt? Szederkényi úgy nyilatkozott, hogy a miniszterelnök megkérte őt, álljanak el a további harctól és ne gátolják tovább az országos ügyek elintézését. Utalt arra, hogy a kormány a katonai programot hiven betartja, a miről tanúságot fog tenni, ha ennek bebizonyítására időt engednek.

A miniszterelnök kérésére Szederkényi azzal felelt, hogy majd újabb értekezlet tartanak s azon megbeszélnek Tisza óhaját, — alig hiszi azonban, hogy ő és hivei a további obstrukciótól elálljanak.

(Kubik és Barabás.) Nemrégiben tudvalevőleg Kubik Béla oly értelmű nyilatkozatot tett, hogy legalább még husz képviselő fog csatlakozni az obstrukcióhoz. Kubiknak ezt az állítását túlzottnak tartják. Az általa kifejtett agitációval szemben azt beszélnek, hogy Kubikot ki fogják szorítani a pártból, mivel a párt határozata ellen szándékozik cselekedni.

Beszélik egyébként, hogy kérdőre akarják vonni Barabás Bélát és magyarázatot kérnek tőle a „Független Magyarország” magatartása miatt. Barabás ugyanis főszerkesztője ennek a lapnak, a mely napnap után válogatott támadásokat intéz a Kossuth-párt ellen, a mióta abból Lengyel Zoltán, a lap felelős szerkesztője, kilépett.

(Tervek a jövőre.) Képviselői körökben elterjedt hír szerint valószínű, hogy a tervbe vett házszabálymódosítást napirend alakjában fogják elintézni, a minek több napig tartó permanens ülés lesz a következő napig. Egyébként ma még biztosan senki sem tud; minden attól függ, miként fognak viselkedni az obstrukciók.

Egy Ugron-párti képviselő úgy nyilatkozott, hogy ők mindenáron Tisza menesztését akarják. Ha marad, tovább obstrukciónak. Azt mondja, lesznek a harcolók vagy negyvenen s velük lesznek Apponyiék, a néppártiak és Kubik Béla is néhány hívével.

A szabadelmű-párt ég a harci vágytól s bizonyosra veszi, hogy Tiszának tekintélyes többsége lesz a parlamenti rend helyreállítására irányuló akciójában.

SPORT.

+ Birkózóverseny után. A Budapesten vasárnap lefolyt bajnoki birkózóversenyéről az Újság mai számában még a következőket írja:

Orómmal regisztrálhatjuk azt a tényt, hogy vidéki sportkörökünk is már minél nagyobb számmal keresik fel a fővárosi versenyeket. Ez is oly lendületet fog adni a magyar sportnak, a melynek kedvező hatása sportunk további föllendítését fogja eredményezni. Miskolc, Kolozsvár, Arad és Magyaróvár birkozói vettek részt tegnap a bajnoki küzdelemben és bár győzelmet egyik sem aratott, szereplésük szimpatikus és nagyon figyelemreméltó volt. A legjobban tetszett a hatalmas termetű Odry Zoltán (Arad), a ki jó mester segítségével veszedelmes ellenfél lenne.

+ A Maros evezős-egylet közgyűlése. A Maros aradi regatta-klub e hó tizennegyedikén délután hat órakor tartja meg rendes évi közgyűlést az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár igazgatóságai termében. A közgyűlés főtárgya a tisztújítás lesz. A gyűlés befejeztével az egyesület a Kass-féle étteremben társas vacsorát rendez.

Az orosz-japán háború.

(Küzdelem Port-Arthur körül.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 1.

A harctérről ma sem jött érdekesebb hír, pedig mára várták a japánok új támadását Port-Arthur ellen. Ez a támadás későbbre maradt. Az orosz csapatoknak sikerült Port-Arthur körül összegyülekezni, a japánok azonban mozdulataikkal előnyben vannak és kétségtelen, hogy az összeütközés az ő javukra fog eldőlni.

Mai távirataink a következők:

Port-Arthur ostroma.

London, március 1. A Daily Mail tokiói jelentése szerint hivatalos körökben is csak annyit ismernek be, hogy Port-Arthurnál csak félig sikerült a japán flottának az a terve, hogy port arthuri kikötőt elzárja. A hajók eddigelő félóra alatt juthattak be a kikötőbe, most azonban az akadályok kikerülése teljes két órát vesz igénybe.

London, március 1. Port-Arthur orosz legénysége már csak fél porciót kap, az élelem egészen megfogyott. A szárazföldi csapatok teljesen demoralizálva vannak. Az erősség két hétnél tovább nem tarthatja magát.

Washington, március 1. Amaz orosz nyilatkozatra vonatkozólag, hogy az élelmiszerek szállítását hadicsempészetnek kell tekinteni, úgy nyilatkozik a miniszterelnökség, hogy az élelmiszerek rendeltetési céljuk szerint kezelendők. Ha hadseregszállításra szánják, akkor hadicsempészet tárgyát teszik, ha azonban magánosok számára mennek, megszállott városokat kivéve, nem szabad azokat lefoglalni, kivéve akkor, ha megfizettetnek. Oroszország megengedte az amerikai tiszteknek, hogy az orosz hadsereget a harc színterén kísérhessék.

London, március 1. A Daily Telegraph jelenti Csingkaóból: Ma délelőtt 15 japán hadihajó jelent meg Port-Arthur előtt és hevesen kezdett tüzelni. A Novik, Askold és a Baján nevű cirkálóhajók négy torpedónaszádeal indult a kikötőből, hogy megtámadja a japánokat, de kényszerítették őket a visszatérésre. Az Askold súlyedőfelben van. A Novik pedig hír szerint megsérült. Hír szerint egy torpedónaszád elsüllyedt. A Retvizán ismét sérüléseket szenvedett. Pont két óras tüzelés után a japán hajóhad teljes rendben visszavonult. Orosz tüzőrség indult a Galamb-öböl felé.

A szárazföldi harc.

Páris, március 1. A Matin-nek külön tudósítója jelenti Karbinból, hogy Korea

északi részén összeütközött egy ezred kozák egy japán lovasezreddel. Hír szerint az oroszok a japánokat üldözőbe vették és több lovukat elvették.

London, március 1. Csemulpói távirat szerint a japán csapatok a Korea felé való előnyomulás közben Csemulpótól északnyugatra Haicsungnál partraszállottak. Japán megkezdte az előhatolást Korea északi részében és erősen készül az első nagy szárazföldi ütközetre.

Köln, március 1. Londonból táviratozzák a Kölnische Zeitungnak, hogy a japán hadsereg hadterve Koreán keresztül vonulni, anélkül, hogy megkísérelné a Liao-Tung-félsziget elfoglalását.

London, március 1. Pingjang és Andsu között nagy ellenséges haderők állnak szemközt. A legközelebbi órákban összeütközés várható.

Orosz jóslat.

Páris, március 1. Gróf Muravjev-Amoursky volt párisi orosz katonai attasé, a „Gaulois-hoz”-hoz a keletázsiai helyzetről ezt a levelet intézte:

A háboru rövid, de borzalmas lesz; nem osztom azt a véleményt, hogy egy esztendeig, vagy tovább is el fog tartani. Azonban csak a más háborúnak lesz az előjátéka. A fehér és a sárga faj közt vívandó nagy háborúról szólok. Ebben a háboruban az én hazám biztosan győzni fog. De mielőtt kivivjuk, még néhány meglepetésben lesz részünk; olyanokban, amelyek bennünket Port Arthurban és Csemulpóban értek. Ezeket persze a japánok „dicséretes” szokásainak köszönhetjük, akiket nemzetközi betörőknek tekinthetünk. Az ázsiai hatalmak szerepe meglehetősen passzív lesz. A mi a két világrészen élő angol-szász törzset illeti, mindent el fognak követni, hogy Oroszországnak sokat ártson; de nem mernek ma d nyíltan fellépni és csak titokban fognak áskálódni. Németország csak nyerhet, havelünk szemben a teljes nemlegesség álláspontján marad. A béke megkötése után nem fog Németország önmagáról megfélemedezni és a szélső Keleten rekompenciát fog követelni. Az angol-szászok, akik Amerikában a szigeteiken izolálva élnek, azt képzelik, hogy a japánok nem árthatnak nekik, pedig ebben tévednek. Egyébiránt tartok tőle, hogy Japán legyőzése után mindent, amit vérünkkel kivivtunk, a diplomácia által megint elvesztünk. Históriai törvény már, hogy háboruinknak minden eredményét több mint száz esztendő óta a diplomácia tönkreteszi.

Angol nyilatkozat.

London, március 1. Earl of Percy államtitkár egy interpellációra a következőket válaszolja: A sanghai kvani erősség egy részét, mely egy ideig, miután az oroszok kiűrtették, a francia csapatok szállották meg, és most a tiencini orosz helyőrség egy csapata tartja megszállva, miután a franciák ismét elvontak.

Protiman államtitkár előterjeszti a tengerészeti költségvetést és indokolja a fokozott kiadásokat, rámutatva annak szükségességére, hogy az angol hajóhad olyan fokon tartandó, hogy két más hatalom hajóhadának ellen tudjon állni. Ez csak a csatahajók számából és ezek építési tervéből ismerhető fel. Oroszország és más velünk barátságban álló tengeri hatalmak hajóhadai tervünk felállításakor számításba vétetnek. Az orosz és fran-

cia első és másodosztályú csatahajók — már amelyek épülnek és a készen lévők — száma 54. A francia és német csatahajók száma 61, az angoloké 63, úgy, hogy Anglia csatahajóinak ereje megfelel a fönntemlített elvnek. A mi a cirkálóhajókat illeti, az nem vezeteti magát a két hatalom alapelvétől a brit kereskedelmi tengerészet és tengerentúl a kereskedelem tulsulya miatt. Az admirális hiteltkövetelése, a melyet az országgal szemben támaszt, e hatóság hírszerző osztálya gondos megfontolásának eredménye. Az angol haditengerészet a világ leghatalmasabb ilyen mű intézménye, de a béke fenntartására szolgáló legnagyobb hatalom.

A tengerészeti költségvetés tárgyalása folyamán Roberts Herbert indítványt terjeszt be, amelyben felszólítják a kormányt, hogy lépjen érintkezésbe a nagy tengeri hatalmakkal ama kérdést illetőleg, hogy nem-e volna hajlandók hajóhadit tervezőiket mérsékelni és flottájukat állandó alaphoz illeszteni.

Forster Arnold hadügyminiszter kijelenti, hogy a kormány a kontinentális hatalmaknak a képzhető legnyilvánosabb uton tett ilyen mű előterjesztést, még pedig Rossen tette ezt, a midőn az admirális első lordja volt, én pedig ezt most a legformálisabb módon ismételtém, olyanformán, hogy a brit kormány hajlandó minden külföldi hatalomnak a haditengerészeti készülődés apasztására vonatkozó indítványát megfontolni. Azt hiszem, hogy Anglia e kérdésben eleget tett. Tengeri hatalmunk vitális életszükséglet. Egyetlen európai hatalom sincs, mely Anglia megtámadásának veszélyét tekintve, el ne törülhetné hajóhadát, de Anglia maga abban a pillanatban, amidőn tengeri tulsulya elveszik, támadásnak volna kitéve. Mi mindig készek vagyunk minden észszerű dolgot megtenni, hogy a többi hatalmat arra bírjuk, hogy hadikészülődéseiket apasszák. Roberts indítványát erre 174 szavazattal 122 ellenében elfogadták.

A lelkesedő japánok.

Tokió, március 1. Togo admirális felszólítására kétezernél több önkényes jelentkezett japán legelölkelőbb családjaiból. Sokan saját vérükkel irták kérvényeiket, melyben a hadseregbe való felvételért folyamodnak.

Tokio, március 1. A koreai udvar 200,000 jent adományozott a Vörös Kereszt-egylet kórházai számára. A brit és amerikai szjölvi követ kedvezően állanak a japán-koreai szerződéssel szemben. A kormány utasította a községi hatóságokat, hogy a fuzani orosz konzulnak, ki ma indul Moí felé és onnan Nagaszakiba utazik, hogy onnan kezdje meg hazautazását, könnyítsék meg utazását.

Washington, március 1. A kormány eddig nem kapott felszólítást arra, hogy adjon felhatalmazást, a Japán és a Guán-sziget (Filippinák) között tervezett kábelek lerakására. Egy kábeltársulat érdeklődött az iránt, hogy ezt a fozamodást hogy fogadják. Döntés még nem érkezett, de nyilván hajlandók a kérést méltányolni. A tulajdonképeni vállalatot tisztán kereskedelmi vállalkozásnak tekintik, mely az amerikai semlegességet nem sérti. Oroszország nem tiltakozott az ellen, hogy a kormány a kábel lerakását elfogadja.

Legujabb hírek.

London, március 1. A Daily Mail közli, hogy Vladivosztok blokádja csütörtök óta tart. Az orosz hajóraj teljesen el van zárva a nyílt tengertől.

Szentpétervár, március 1. A harcterről érkező hírek szerint a japánok működé-

sében nyugalom állott be. Port-Arthur környékén orosz csapatok vannak. A koreaiak nem szívesen adnak hírt az oroszoknak a japánok hadi mozdulatairól.

Irkutzk, március 1. A Bajkál-tó jegén ma ment először keresztül az első, 25 kocsiból álló katonai vonat. Az átkelés, melynél az orosz közlekedésügyi miniszter is jelen volt, jól sikerült.

A függetlenségi párt a házzsabálymódosítás ellen.

(Az ellenzék mai értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 1.

A mitől a kemény politikai rendszabályok hívei rettegtek, az immár bizonyossá válik: a függetlenségi-párt, mely eddig előkelő nyugalommal nézte végig a tizenegy obstruktor nemzetrontó erköcs-telen munkáját, mint egy ember szállott sikra azon gondolat ellen, hogy a házzsabályok módosítsanak. Pedig a helyzet kibontakozását csak a házzsabályok némi észszerű és ideiglenes módosítása idézheti elő, míg viszont a házzsabálymódosítás egyedül a függetlenségi-párt elhatározásától függ. Nos, ez a párt ma este tartott értekezletén egyhangulag úgy határozott, hogy a házzsabálymódosítás terve ellen a legkíméletlenebb harcot indítja meg.

A függetlenségi-párt ma esti értekezletének lefolyásáról a következőket táviratozza fővárosi tudósítónk:

A függetlenségi párt ma este konferenciát tartott, a melyen negyvenketten vettek részt. Thaly Kálmán vezette az értekezletet.

Olay Lajos bejelentette, hogy Khuen-Héderváry Károly gróf ellen most a mentelmi bizottsághoz ad be feljelentést.

Thaly Kálmán több bejelentése után Polónyi Géza előadja a delegációban történeteket. A delegáció — ugymond — a magyar parlamenttel szemben brutálisan viselkedett, erőszakosan elvont a parlament elintézése alá tartozó sok ügyet, és a hatvanhetes törvényt szétrombolta. Tisza István azon kijelentése, hogy ő kezét fogott a függetlenségi párttal, hogy a másik ellenzéki párt nemzeti küzdelmét leverjék, nem felel meg a valóságnak, mert a függetlenségi párt csak arra vállalkozott, hogy ezuttal nem fog élni erőszakos eszközökkel. Indítványozza, hogy a mennyiben a pártelnökségnek értésére esnek, miszerint a kormány a házzsabályokat módosítani akarja, hívja össze távirati uton a párt összes tagjait.

Komjáthy, Olay Lajos, Krasznay Ferenc, Bakonyi Samu, Visontai Soma, Nessi Pál, Barabás Béla, és Benedek János felszólalásai után Thaly Kálmán felkéri Polónyit, hogy a delegáció kérdését, Krasznayt, hogy a kereskedelmi szerződések ügyét és Bakonyit, hogy a bécsi minisztertanács ügyét alkalmas módon tegye szóvá a Házban.

Kijelenti végül, hogy ha a házzsabályok megváltoztatása iránt tervezne valamit a kormány, sürgősen össze fogja hívni a pártkonferenciát, mert — ugymond — a házzsabály módosítás ellen küzdenünk kell teljes szívükből. Ezzel az értekezlet véget ért.

Ma délután a Pannónia-szállóban értekezletet tartott a Szederkényi-párt is. Az értekezleten Szederkényi Nándor beszámolt arról a beszélgetésről, melyet az obstrukció abbahagyása felől a miniszterrelökkel folytatott. A párt kijelentette, hogy nem hagyja abban a harcot, mert a fenn forgó körülmények közt az obstrukció folytatását szükségesnek látja.

A talpasi zendülők.

(A vádtanács határozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Még el sincs felejtve a talpasi zendülés és már is vannak az ügyben vádlottak, akiket a törvény rövid időn belül méltó büntetéssel fog nyujtani.

Meglepő gyorsasággal intézte el ezt az ügyet a bíróság, ami egyenesen a belügyminiszter intervenciójának köszönhető. Emlékeztetes ugyanis, hogy Aradvármegye közigazgatási bizottsága nemrégén tartott ülésén foglalkozott az ügygyel és elhatározta, hogy a közbiztonság érdekében felkéri a belügyminisztert, miszerint a bűnügy sürgős elintézése végett intervenáljon az igazságügyi miniszternél. Valószínű, hogy ez a közbenjárás már megtörtént, s ennek a folyamánya, hogy a vádtanács ma már vád alá helyezte a lázadó talpasait.

Szükség is volt rá, hogy a bünt nyomon kövesse a megtorlás, mert hiszen a szemfüles izgatók mindenestre kihasználják volna a bíról ítélet késedelmét és azzal biztatták volna a hiszékeny népet, hogy egyedül ez az eszköz vezet eredményre, mert még a bíróság sem bántja őket, a miért föltámadtak a rend ellen.

A vádtanács ma tehát határozott. A tanács elnöke volt Galiu József, tagjai Domonkos László és Lehrmann Viktor bírák. A vádhatóságot Meszlényi Antal dr. képviselte, míg a talpasait Opre Péter dr. és Pop C. István dr. ügyvédek védték.

A tanács Domonkos bíró előadása alapján hatóság elleni erőszak büntette miatt vád alá helyezett tizenöt talpasi zendülőt. Ezek névszerint: Matye János, Lázár Mihály, Lázár Pável, Balázs Péter, Vigyikán Péter s Leki, Rob Péter, Mócz József, Frencz János, Vid György, Lázár Paszk, Olcsán Vazul, Szilágyi Mihály, Gezsó Mihály, Mócz Tódor talpasi földművelőket.

Egyidejűleg elrendelte a vádtanács nyolc bejelentett tanu kihallgatását, akikkel azt akarják a vádlottak bizonyítani, hogy nem fogták meg Szelezsán János jegyzőt.

A pótlás megtörténte után gyors ütemben folytatódik le a bűnügyi eljárás, úgy, hogy nemsokára ítéletgyűlés is lesz tartható ebben az ügyben.

A szinpadtól a szegényházig.

(Egy regényes élet vége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

A budapesti Alsóerdősor-utcai szegényházban tegnap nyomorban, betegesen halt meg egy öreg hatvanéves nő. Az ágyát, mikor átvizsgálták, nagy csomó öreg újságpapírost, levelet és naplót találtak benne, amelyekből meg lehetett állapítani, hogy az elhunyt Cs. M.-nak hívják és huszonöt év előtt még egyike volt Budapest szépségeinek.

Cs. M. eleinte színésznőnek készült. Olyan gyönyörű volt, hogy külföldi színházak vezetői jöttek el Budapestre és a legképtelenebb ajánlatokkal halmozták el, százakat ígértek egy egy föllépésért. Csakhogy Cs. M. nem ment. A szíve ott tartotta Budapest. Szerelmes volt egy kadétba.

"A lány fiatal volt, a kadét se volt sokkal idősebb, mindakettlen szépnek találták az életet, mert szerettek. Csakhogy ez a boldogság nem volt olyan hosszú, mint a hogy azt a szerelmesek megérdemelték volna. A kadétért eljött az apja, egy öreg ezredes és a leánynak azt mondta, hogy kap kétezer forintot, ha ki-

kergeti a kadétot a házból és megtiltja neki, hogy visszajöjjen. És Cs. M. megtette. Azt mondta a kadétnak, hogy hagyja el, ő nem tud olyan férfit szeretni, aki apai felügyelet alatt áll. A kadét szalutált, elment és másnap *fbelbítte magát*. Atyja házában a pincéjében találták meg, a mikor már nem volt benne élet.

Mz volt az első áldozata Cs. M.-nak. Azután jöttek a többiek. Husz év alatt hat férfi lett öngyilkos érte és számtalan párbajt vívtak a kegyéért. Legutoljára negyven éves korában szerepelt egy nagy szerelmi botrány keretében. Egy országgyűlési képviselő volt a szeretője, aki elhagyta érte a feleségét meg a gyermekeit és oda költözött. Cs. M. lakására. A családja természetesen elkövetett mindent, hogy visszacsábítsák. Leveleket, közvetítőket küldtek hozzá, de eredménytelenül. A Cs. M. aranyos haja úgy össze csomózta a képviselő szívet, hogy nem talált kivezető utat. Végre is a felesége jött el a szerető lakására, hogy hazahívja az urát és mikor a képviselő ajtót mutatott neki, az asszony *leugrott a harmadik emeletre*. Félholtan szedték össze a mentők a lépcsőházban és a képviselő még csak ki sem jött, hogy segítse életre kelteni a feleségét.

Ez volt az utolsó esemény Cs. M. életében. Azután kezdett letűnni a csillaga, a barátai mind otthagyták, az ékszerait mind elzalogosította, azután egész szenvedélylyel az ivásra adta magát. Ez lett a megölkje. Tegnap délután alkohol mérgezésben halt meg a szegényházban.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Erény utjai, vigjáték. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Erény utjai, vigjáték. (Páros bérlet.)
Péntek: Keresztjében, dráma. (Páros bérlet.)
Szombat: Keresztjében, dráma. (Páros bérlet.)

Urhegyi Alajos képiállítás.

— Egy aradi művész festményei. —

Urhegyi Alajos tanár, az aradi festőművészek egyik legtehetségesebbje, kollektív kiállítást rendez műveiből.

Uttörő vállalkozás ez Aradon, ahol képiállításokat csak valamely fővárosi művészeti egyesület jóvoltából élvezhetett eddig a közönség. Urhegyi Alajos főleg tájképekben dolgozik, s e téren Aradon a legelsőnek mondhatjuk őt. Balatoni képei, azonkívül Aradmegye vadregényes tájairól vett képtárgyai nem egy előkelő szalonnak képezik díszét úgy Aradon, mint egyebütt, ahova eljutottak Urhegyi vásznai.

A Nemzeti Szalon legutolsó aradi tárlatán széles körben feltűnést keltettek az Urhegyi képek. A fővárosi művészek nagy elismeréssel nyilatkoztak a kiváló tehetségű aradi festőről, a közönség pedig azzal fejezte ki tetszését, hogy valamennyi kiállított képét megvásárolta. A nevezett tárlaton a legtöbb képet Urhegyi adta el.

E népszerűséget képeinek szingazdagságán, meleg hangulatán és művészi kvalitásán kívül betudhatja annak a körülménynek is Urhegyi, hogy a képek ára mindig „polgári”. A derék aradi művész a maga nagy termékenységét és szorgalmát a nagy közönség javára igyekszik érvényesíteni. Nem követi azt a beteges elvet, hogy a festőművész egy sikerült képen már meggazdagodhatik, hanem arra törekszik, hogy műveit hozzáférhetővé tegye mindenki számára.

A kollektív kiállítás virágvasárnapján nyílik meg, s mintegy *százötven* kisebb-nagyobb

képet foglal magában, megannyi változatosan szép, művészi értékű.

A műbarátok és a képvásárló nagyközönség figyelmét előre is fölhívjuk az érdekes tárlatra.

* Az erény utjai premiérje. Holnap, szerdán este ismét mozgalmas estéje lesz a színháznak *Az erény utjai* bemutatója alkalmából. A darabból ma tartották meg az utolsó próbát, amelyen már egész vigszínházi tempóban ment az előadás. A premiéren közreműködik az egész vigjátéki személyzet: Mariházy, Aranyossy Janka, Zilahi, Békés, Fóthi Frida, Győre, Gödz Aranka, Szilassy Juliska.

* A „Sursum corda” Aradon. *Bosnyák* Zoltánnak „Sursum corda” című színművét, mely oly szép sikert aratott a budapesti Nemzeti Színházban, előadják a vidéki színházak is. Eddig a nagyváradi, a szabadkai, szegedi és az aradi színházak szerezték meg a darab előadási jogát.

Arad képviselőválasztói.

(Nehézségek a választói névjegyzék körül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Annak a ferde helyzetnek, melybe egy pár gyászmagyar obstruáló hajlama kergette az országot, napról-napra újabb súlyos következményei jelentkeznek. A legfrissebb meglepetés, amely az ex-lexes állapotból folyik, az, hogy a *jövő évi választói névjegyzéket aligha lehet összeállítani* ezrek és ezrek politikai jogának a megsértése, megcsorbitása nélkül. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a törvény a képviselőválasztók névjegyzékének az összeállítását mindig az előző évi adókiutések alapján eszközöndőnek rendeli. Miután azonban 1903-ban ex-lex miatt adókiutetve nem volt, *nincs alap, amelyre támaszkodva meg lehetne állapítani a választói jogosultságot*.

A virilisták névjegyzékének összeállítását a miniszter elrendelhetette az 1902. évi adókiutetés alapján; itt azonban nem a miniszter a legfelsőbb fórum, hanem a Kuria. A virilistáknál néhány emberről volt szó, itt százezrek joga forog kérdésben, mert egy esztendő alatt ezrek szerezheték meg és ezrek veszíthették el választói jogosultságukat. A legfontosabb helyzet volna, ha olyan emberek, akik a törvény értelmében egy, vagy más okból elvesztették tavaly óta ezt a jogosultságot, olyan emberek rovására kerülnének be a névjegyzékbe, akik mult év óta adófizetőkkel váltak. Az idegen választó kerületekből itt letelepedett iparosok, kereskedők, még ha ingatlant szereztek is: kimaradnának a jegyzékből, ha azt az 1902. évi adókiutetés alapján állítanák össze, ami a tömérdek jogsérelem mellett törvénytelenesség is volna.

Ez a furcsa állapot került ma szóba Aradváros központi választmányának délután öt órakor tartott ülésében, a melyről részletes tudósításunkat az alábbiakban adjuk:

Institóris Kálmán polgármester megnyitva az ülést, előadja, hogy 1899: XV. törvénycikk 141-ik szakasza értelmében a központi választmányok minden év március elsején kell a választói névjegyzék összeírása és kiigazítása tárgyában összeülni. Ez a névjegyzék az előző évi adókiutetés alapján irandó össze; miután azonban 1903-ban adókiutetés nem volt, a névjegyzéket nem lehet összeállítani.

Miután ily helyzetben vagy törvénytelen, vagy jogfosztás nélkül a választmány egy lépést sem tehet: indítványozza, hogy az állandó választmány *irjon fel a belügyi kormányhoz tanácsért*, hogy mi alapon állapítsák meg a polgárok választói jogosultságának fennállását, és mi alapon írják össze a választókat, mikor az előző évi adókiutetés hiányzik?

Reicher Ferenc indítványozza, hogy addig is mindenestre küldjék ki az összeíró bizottságot.

Institóris Kálmán polgármester kijelenti, hogy miután a miniszter intézkedése után úgy is összehívják a választmányt, addig minden lépés hiábavaló.

Erre a választmány elfogadta Institóris Kálmán indítványát, amely szerint *sürgős feiratot* intéz a belügyminiszterhez tanácsért, s tekintettel arra, hogy a névjegyzéknek május 15-ikére készen kell lennie, soronküüli elintézetést kér. Jelen voltak az ülésen: Institóris Kálmán elnök, Kristyóri János, Reicher Ferenc, Simay István, Tedeschi Viktor, Varjassy Lajos, Vannay Gyula aljegyző.

A színházgató és a közönség.

(Ováció Zilahi Gyulának.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Írásból egyáltalában nem, beszélgetésből pedig alig lehetett az utóbbi időkben hallani, hogy Zilahi Gyulát mint színházgatót és a társulatát szereti az aradi közönség. Sőt minden ugynevezett „tényező”, akinek, vagy amelynek bármiféle alkalma nyílt véleményt mondani a színházról, avval kezdte a kijelentéseit, hogy lepocskondiázta a diéktort, a társulatot, sőt azt is, aki valaka dicsérni valót talált ezek valamelyikének működésében. Divat volt korholni a Zilahi-korszakot, s minél szakértőbbnek akart látszani valaki, annál szívesebben és annál szorgalmasabban dobálta a követ a színház tájkára.

Ma este volt a második alkalom arra, hogy a köönség a maga fenséges eszközeivel rácafoljon e színházi szakértőkre és diletánsokra. Impozáns elegánsan cáfol a legmindenhatóbb színházi tényező: a közönség; ma másodizben emeli szeretete pajzsára a társulatot és az igazgatóját. Tüntetésekkel: tapssal és virággal fejezi ki elismerését a becsületes törekvésekkel szemben, tiltakozását a kerékkötő rosszakarattal való egyetértése ellen.

Ma este ismét tüntetés volt a színházban s ez a tüntetés kizárólag és tendenciózusan a direktornak szólt. A minap a méltatlanul meghurcolt társulatot rehabilitálta a közönség tetszésnyilvánítása, ma a színházgatót. És nem ötlesterül volt ez a színházi virágkorzó, elő volt készítve kiejeztetten erre a napra, amikor Zilahi Gyulát mint színészt legjobb szerepében, *A király házasodik* Kis- és nagy-kópjai Kópjay Imréjében üdvözölheti a színpadon.

Hát ez az üdvözlés impozáns volt. Volt akkora, mint azok a bántalmak, amelyek méltatlanul érték Aradon Zilahi Gyulát. Talán nincs is olyan feltétlenül elragadtatva Arad színházi publikuma a Zilahi direktorságával, mint amennyit ezek a tüntetések mutatnak, de amiképen segítségére szoktunk sietni a védtelen embernek, azonképen a közönség is idegen létére szeretetbe fogadja az üldözött embert is, akit legjobban a hozzátartozói bántanak.

Avval kezdődött a színházi ünnep, hogy amikor Zilahi Gyula az első felvonásban meg-

jelent a színpadon, meleg, hosszantartó taps fogadta, s az minden jelenet után megismétlődött. Hasonló fogadtatásban részesült Ternyei Lajos is, aki október elsejétől kezdve újból az aradi színház tagja lesz s a mai estére Temesvárról jött át az előadásban részt venni.

Az első felvonás után lámpák elé hívta a közönség a szereplőket s egyszerre virág- és koszoru-özön árasztotta el a színpadnak azt a kis részét, amelyet a függöny a szereplőknek enged a kihívásokra való megjelenéshez. Annyi volt a virág és a koszoru, hogy a direktor egymaga nem bírta karjára venni valamennyit, Ternyei segített ebben a kellemes munkában, pedig magának is volt vinni valója. A színházi bérlők ezüst koszorut nyújtottak föl Zilahinak, arany szallagján a következő felirással: „Zilahi igazgatónak érdemei elismerésül. — A bérlők.” Egy Aradváros színeit viselő babérszorosnak felírása ez volt: „Jeles szinigazgatójuknak — Az aradiak.” A színtársulat nő- és férfi-tagjai külön-külön kedveskedtek egy-egy koszorúval a direktoroknak. Makóról a csanádmezei szingyámoltó egyesület hat tagja Cseresnyés János főkapitány vezetésével átrándult Aradra s magukkal hozták az alábbi felírású koszorút: „Érdemei elismerésül — máhói tiszteltől.” Két hatalmas palmaágat és három koszorút kapott ezenkívül Zilahi, az utóbbiak közül kettőt tiszteltől, egyet pedig evvel a felirással: „Zilahi művészetének — Aradi hívei.” Ternyei Lajost „A viszontlátás öröme” babérszorosával üdvözölték aradi tiszteltől.

A színház teljesen megtelt s a hangulat ünnepességének hatásán kívül is elismeréssel tapsolt a nagyszámú közönség annak a kiváló előadásnak, amelyben a *Király házasodik* színerkerült.

Az A. Cs. E. V. és a lóvasut.

(Arad közuti közlekedése a minisztériumban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Ez év január elsején lejárt az Arad-csanádi egyesült vasutaknak az aradi közuti vaspálya társasággal kötött azon szerződése, amely szerint az Acsev. motoros kocsijai a városházáig közlekedhettek a közuti vaspálya sínjain. A szerződést a vasutársaság csak március végéig hosszabbíthatta meg, mert a lóvasut igazgatósága oly tulzott követeléseket támasztott, amelyeket e három hónapra is csupán — a közönség érdekében fogadott el az arad-csanádi vasut.

Ez volt az előzménye annak az előterjesztésnek, amelyet az Acsev. ez év január huszonhatodikán a kereskedelemügyi miniszterhez benyújtott, amelyben az a kérelem terjesztett elő, hogy a miniszter adjon előmunkálási engedélyt arra, hogy a motoros közlekedést a város belterületére kiterjeszthessék, még pedig a következő utirányok szerint:

Az arad szegedi vonalak 22—27 szelvényei közti elágazással a temető mellett, a vásártéren, a Kossuth Lajos, Wesselényi és Széchenyi utcákon át a Széchenyi-utca végéig; ugyanezen kezdőponttól Gáj külváros Szent-János terére; végül ugyancsak a fenti kezdőponttól az arad-brádi vonalhoz.

A kereskedelemügyi miniszter február hó 21-én kelt leiratában, melyet Serényi gróf államtitkár irt alá, értesítette az Acsev. társaságot, hogy mielőtt ezen kérelme felett határozná, a feltételeket a társaságok képviselőinek részvételével a vezetése alatti minisztériumban egy értekezleten kívánja tárgyalatni. Felhívja a vasutat, hogy az államtitkár elnöklete alatt folyó évi március 14-én délelőtt 11 órakor meg-

tartandó tárgyaláson magát megfelelően képviseltesse. Ugyanilyen leiratot kaptak az összes érdekelt vasutársaságok.

A miniszter, annak megjegyzése mellett, hogy a peage-szerződésnek március végeig történt meghosszabbítását a lóvasut igazgatóságához intézett rendelettel jóváhagyta, felhívta az arad-csanádi vasutársaságot, hogy a lóvasut vonalának együttes használatából kifolyólag február elsejéig felmerült kiadásairól, a motormenetek, továbbá az utasok számáról pontos kimutatást készítsen, s azokat, valamint a kérdés megvilágítása céljából még szükségesnek mutatkozó adatokat az értekezletet legalább öt nappal megelőzőleg a minisztérium vasuti szakosztálya főnökének rövid uton szolgáltatassa be.

Mindezekről a leirat egy másodpéldányának mellékelésével a miniszter Aradvárosát is értesítette, mint egyik legjobban érdekelt felet azzal a felhívással, hogy a tárgyaláson képviseltesse magát. Ez meg is fog történni, előbb azonban a közlekedésügyi bizottság legközelebbi ülésén szóba fog kerülni az ügy, s ott fognak dönteni a felett is, hogy a város milyen állást foglal el ebben a kérdésben.

Értesüléseink szerint az Acsev. igen előnyös ajánlatot tett a városnak az esetre, ha a motorközlekedés tervbe vett kiegészítése a miniszter engedélye után tetté válik.

Kisasszony a hadbírótság előtt.

(Idézés az aradi várba.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Az aradi hadbírótságot még mindig élénken foglalkoztatja a szegedi utászkatona ismeretes koszoru-ügye. A hossza nyult vizsgálatból kiderült, hogy Kossuth szobrát csakugyan öreg katonák koszorúzták meg. A koszorúkészítő Horváth Károly virágkereskedő egyik alkalmazottja, egy Vid. Julianna nevű cselédleány árulta el a titkot, afölötti bosszujában, hogy gazdája türethetetlen magaviselete miatt elbocsátotta szolgálatából. Neveket a és koszorunak a szoborra való helyezéséről azonban az áruló cselédleány sem tudott semmit.

Innen az ügy új fordulatot vett. A mult hetekben bizalmas megkeresés érkezett az aradi hadbírótságtól a szegedi polgármesteri hivatalhoz. Horváth Károly virágkereskedő üzletvezető kisasszonyának, Mosolygó Margitnak Aradra való megidézését tartalmazta ez a megkeresés. A szomorú ügyben számtalanszor megzaklatott virágos kisasszony rémülve lépett a polgármesteri hivatalba, mikor tudomására adták, hogy a hadbírótság ki fogja hallgatni. Tiltakozott a kihallgatás ellen, de ennek meg kellett történni, mert úgy kívánják a katonai hatalmasságok.

Csütörtökön történt meg Mosolygó Margit kihallgatása. A virágos kisasszony remegve állott az aradi várban a komoly arcú hadbírók előtt. Három magasrangu tisztből állott a tanács, a negyedik tiszt a tolmács szerepét töltötte be.

A hadbírótság elnöke az általános kérdések feltevése után így szólt a kisasszonyhoz a tolmács útján:

— Fel fognak olvasatni ön előtt az iratok, amelyek azt igazolják, hogy a letartóztatott utászkatona bűnösök, akiktől ön fogadta el a koszorura a megrendelést. Figyelmeztetem a katonák érdekében is, hogy mondja meg a tiszta igazságot, mert vallomására esküt kell tennie, de meg hiábavaló tagadásával csak a rabkatonák helyzetét rontaná.

Ezután a vizsgálat iratait olvasták föl. Mosolygó Margit a délelőtt 10-től 11 óráig tartó kihallgatása folyamán előadta, hogy október

elején egy napon utászkatona jelent meg Horváth üzletében. Feliratos szalaggal ellátott babérszorosot rendelték és az árát azonnal kifizették. A katonákat nem ismerte. A koszorut még október 6-ika előtt elkészítették s néhány napon áth a szalaggal együtt az üzlet kirakatába volt helyezve közszemlére. Akkor nem tűnt fel senkinek, pedig nagyon sokan látták. A koszorut nem katonák helyezték a szoborra. Október 6-án reggel 4 és 5 óra között Horváth Károly 2 tanonca vitte el a koszorut a Kossuth-szoborra.

Közben megnyílt az ajtó és három megtörött utászbaka lépdelt be egymásután minden kíséret nélkül. A szegedi rabkatonák voltak. Mosolygó Margitot mindegyikkel szembevitették. A virágos kisasszony azt vallotta, hogy nem emlékszik a katonák arcára, se hangjára. Nem is tudná őket fölismerni. A rabfiuk viszont azt erősítették, hogy ártatlanok. Mosolygó Margitot nem ismerték, soha nem látták.

Mielőtt Mosolygó Margit elhagyta volna a hadbírótság tanácskozó termét, vallomására esküt tett. Majd így szólt hozzá az elnök:

— Miért tagadta el kisasszony a vizsgálat során azt, hogy katonák rendelték meg a koszorút?

— Mert honleányi kötelességem hallgatást diktált, sajnáltam a szegény katonákat, — mondta remegve a kisasszony. Nem is mondtam volna el soha, ha Vida Julianna el nem árul bennünket.

A vizsgálatot megbízott szegedi bizottság aznap még utoljára kihallgatta az áruló cselédleányt, Vida Juliannát és Horváth két tanoncát, kik a katonák koszoruját elhelyezték a Kossuth-szoborra. E tanúk vallomásairól felvett jegyzőkönyveket áttették az aradi hadbírótsághoz, mely most már a legrövidebb idő alatt meghozza az ítéletet.

HIREK.

— A mozgósítás. Páris-ból érkezik hozzánk az alábbi, eddig még ellenőrizhetetlen hiteleségű távirat: Itt mind komolyabban lép fel az a híresztelés, hogy Német- és Franciaország Bécsben és Rómában megindította a szükséges tárgyalásokat avégből, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország a Balkánon ne kezdhessenek akcióit. A francia illetékes körök komolyan aggódnak, hogy e két nagyhatalom felhasználja a Balkán-félszigeten Oroszországnak Kelet-Ázsiában való lekötöttségét. Itt határozottan beszélnek, hogy Ausztria-Magyarország legközelebb mozgósítani készül és híre jár, hogy a bolgár hadsereg rajt akar ütni Törökországon és hirtelen elfoglalják Konstantinápolyt.

— Aradváros kérvénye a Ház előtt. A képviselőház mai ülésén — mint tudósítónk táviratban jelenti — Perczel Dezső elnök beterveztette Aradváros közönségének feliratát a hét éven felüli gyermekek gondozásáról szóló törvénycik módosítása iránt. A kérvényt kiadták illetékes helyre.

— Március 15. A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság március hó 2-án, szerdán délután 4 órakor a polgári fiúiskola tanácskozó termében ülést tart, melyre a bizottság tagjait ez uton is tisztelettel meghívja Kovács Vince, elnök.

— A megyés püspök utja. Desseffy Sándor csanádi megyés püspök titkára, Pacha Ágost pápai kamarás kíséretében e hét végén San-Remóból Budapestre utazik. Desseffy püspök utja állítólag összefüggésben van Várady

Árpád csanádi kanonok püspökké leendő kinevezésével.

— Nyugdíjazott államvasuti főtisztek. A magy. kir. államvasutak hivatalos lapja legutóbbi számában a kereskedelemügyi miniszternek egy rendeletét közli, melynek értelmében *harmincegy* olyan főtisztviselőt (főfelügyelőt, felügyelőt, főmérnököt, főellenőrt és titkárt) a kiknek életkora a hatvanadik évet túlhaladta, f. évi február hó 29-ével nyugdíjaztak. A nyugdíjazottak közt három aradi főtisztviselő nevét találjuk és pedig a következőket: *Kossitzky* János felügyelő, somogyi *Hollóssy* Jakab főellenőr, *Sváby* János főellenőr.

— A polgármester utazása. *Institoris* Kálmán polgármester szerdán, március 2-án reggel *Temesvárra* utazik és még ugyanaznap este vissza is tér. Utazásának célja bizonyos városi ügyekkel van összefüggésben, amelyekre az utazás eredményes volta esetén még visszatérünk.

— Mikor született *Damjanich*? Erre a kérdésre, melyet az *Aradi Közlöny* vetett föl és a melylyel most az összes budapesti lapok foglalkoznak, *Tóth* Károly állomási előjáró a verőcsemegeyi *Majur*-ról a következő levelet írja:

Az a község, a hol *Damjanich* János aradi vértanu született, innen nincs messze s miután a tábornok ma is élő rokonait személyesen is merem, módomban volt a *Damjanich* János születésére vonatkozó adatokat megszerezni. Kérésre a rokonok rendelkezéseimre bocsátották vértanu családjának anyakönyvi kivonatát és *Damjanich* János keresztlevelét. Ezek szerint a vértanuk apja, id. *Damjanich* János a közeli Staza községben a határvidéki katonaságnál mint kapitány szolgált. Itt született az *Aradon kivégezett János fia, 1804. december 8-án; Meminszka* faluban (Zágrábmegye) keresztelték meg december 10-én. A szabadságharc hősielkü táborokának *Timoteusz* nevű unokaöccse néhány évvel ezelőtt halt meg s ennek gyermekei most is élnek *Hrastovac* zágrábmegyei községben, a család származásának helyén. Valamennyi szegénysorsu ember. Staza község, a hol *Damjanich* János született, nem tűnt el a föld színéről, mint sokan állítják, hanem megvan s már régóta megállaphelye az államvasutak vonatainak.

— Egy kitüntetés. A múlt vasárnap tartott aradi kereskedő-gyűlésen éles szavak kíséretében hozták szóba *Sopronmegye* alispánját, a ki hivatalos befolyásának érvényesítésével, jogtalan módon támogatja a fogyasztási szövetkezeteket s mikor a soproni kereskedők ez ellen felszóllaltak, az alispán a kereskedőket megalázó határozatot hozatott a megyegyűléssel. *Sándor Pál* orsz. képviselő fölemlítette, hogy az eset ügyében kérdőre vonta a belügyminisztert, aki az alispán ellen megindította a fegyelmi eljárást. A hivatalos lap mai száma pedig közli, hogy a király dr. *Bádn* Endre, *Sopronmegye* alispánjának a *III. osztályú vaskoronarendet adományozta*. Ehhez a kitüntetéshez, ha az előzményeit hozzávesszük, minden gondolkodó ember maga megalkothatja a kommentárt: nem szükséges azt belükkal is leírni.

— A nagylaki választás. A képviselőház mai ülésén mutatta be *Perczel* Dezső elnök *Kristóffy* József volt országgyűlési képviselő levelét, amelyben tudomására hozza a Háznak, hogy a Szatmármegye és Szatmárnémeti város főispánjává történt kineveztetése folytán a nagylaki mandátumról leköszön. Az elnök közölte a Házzal, hogy a nagylaki kerületben már elrendel-e az új választás megejtését.

— A *Sulkovszky-Tagányi* ügy. A *Tagányi* házaspárnak gyermekükért folytatott harcában ma ismét egy jelenet játszódott le Aradváros árvaszéke előtt. *Jó* Béia árvaszéki ülnök ma folytatta a tanúhallgatásokat; hogy az árvaszék dönthessen afölött, vajjon kié legyen a gyermek: A férjé-e, vagy a feleségé? A mai tárgyaláson *Fischer* Irént, az ifju *Sulkovszky*

hercegnő volt komornáját hallgatták ki, e célból egyenesen *Pestről* jött le. Kihallgatták még *Bartsch* Annát, a *Tagányi*-pár volt házvezetőnőjét is. Mindketten lényegtelen vallomást tettek. *Tagányi* Istvánt arra nézve hallgatták ki, hogy az ő véleménye szerint kinél helyezendő el a gyermek; a válasz természetesen a férj javára ütött ki, akit ugyancsak meghallgattak egynéhány részletkérdésre nézve. A tárgyaláson jelen volt *Polacsek* Alfréd dr. és *Tabakovits* György dr., mint *Tagányi* Sándorné képviselői, és *Steinhardt* Mór dr., mint *Tagányi* Sándor dr. képviselője. A gyermekért folyó harc különben már nem fog sokáig tartani; az árvaszék döntése a legközelebbi tárgyalás utánra várható.

— A jogügyi bizottság ülése. Aradváros jogügyi bizottsága csütörtökön, március 3-án délután öt órakor ülést tart a városháza tanács-termében. Az ülésen a *Weitzer*-hagyaték ügye és apróbb folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá.

— *Gromon* Dezső kitüntetése. Budapestről táviratozzák, hogy a király *Gromon* Dezső honvédelmi államtitkárnak a vaskoronarend nagykeresztjét adományozta.

— *Korodi Lutz* levele. A magyar parlament egyik volt tagja, *Korodi-Lutz* szász képviselő tudvalevőleg lemondott a mandátumáról és kivándorolt Berlinbe, a hol — tanító lett. Kivándorolt főleg azért, mert üzemei miatt a bírósággal gyűlt meg a baja. Lemondását ma tudatta német nyelvű levélben *Perczel* Dezső képviselőházi elnökkel. Azt is megmondja, miért itt németül. Most már nem tagja — úgy mond — a magyar képviselőháznak, tehát nem áll a nyelvkényszer alatt. Hosszuan szól azán arról, miért utasította el a király az ő kegyelmi kérvényét. Valószínűnek tartja, hogy ez a kérvény a „tulzatti alkotmányos kormányforma miatt” nem is került a király elé már csak azért is, mert az ő indoklása valósággal vádirat volt a magyar igazságszolgáltatás ellen. A piszkolódo hangon írott levelet *Perczel* Dezső nem is terjesztette a Ház elé, egyszerűen csak bejelentette a lemondást. *Korodi-Lutz* levele oly hangon volt tartva, hogy azon még a szász képviselők is megbotránkoztak. Eppen ideje volt, hogy ettől a kedves urtól megszabaduljon az ország.

— Az állami tisztviselők szállítói. Az állami tisztviselők országos egyesületének aradi és vidéki köre a körtagok, valamint a körben képviselt hatóságokhoz és hivatalokhoz tartozó al tisztek állandóan felvett napidíjasok, szolgálók és a velük közös háztartásban élő családjaik részére a tömeges fogyasztás fejében megfelelő méltányos árakat kívánva biztosítani; átiratot intézett az aradi kereskedőkhöz és vállalkozókhöz, hogy mily árengedményeket hajlandók az állami tisztviselők részére adni. Az ajánlatok határideje március 3.

— Halálozás. *Menczer* A. Adolf pankotai kereskedőt súlyos gyász érte: neje, akivel csupán néhány évi boldog házasság kötötte össze, ma délelőtt 21 éves korában meghalt.

— *Bács Nándor* kiszabadul. A váci országos fegyházból március 23-án egy rendkívül érdekes rab fog ki szabadulni. *Bács Nándor* az aradi adóhivatali sikkasztás hírhedt elkövetője. Súlyos bűnéért a bíróság hosszú fegyházra ítélte, mely büntetés mostanában járt le. *Bács Nándor* tehát nemsokára újra szívjá a szabad levegőt.

— Felhívás. Az *Aradi Tornaegyesület* elnöksége tisztelettel kéri az egyesület tagjait, hogy elhunyt tagtársunk *Bródy* József temetésén minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Gyülekezés szerdán délután háromnegyed 8 órakor a *Damjanich*-utcai gyászháznál. Az elnökség.

— Földrengés a Délvidéken. *Temesvárról* jelentik, hogy ott tegnap délután 5 óra 5 perckor négy másodpercig tartó, igen erős, lökészerű, alulról fölfelé törő, vertikális földrengés

volt. A Délvidék több pontján, különösen a délkeleti és északnyugoti irányban szintén földrengést észleltek. A felmerült jelekből ítélve, a földrengés földalatti vulkánikus kitörésre vezethető vissza amely a resicai bányavidékről eredhet. A lökések különösen az emeleti lakásokban voltak észlelhetők. A vulkánikus jelenség helyenkint nagy pánikot okozott a lakosság körében.

— Öngyilkosság a fürdőben. *Bécsből* táviratozzák, hogy a város legelőkelőbb fürdőjében, a *Centralbad*-ban ma agyonlőtte magát egy *Grünwaldné* született *Schwarz* Helén nevű rendkívül elegáns asszony, akiről csak annyit tudtak megállapítani, hogy Magyarországról való.

— Egy iparvasut elárverezése. Érdekes árverést tartanak március 5-én *Körösbányán*. A csődbejutott *Körösvölgyi faipar részvénytársaság* tulajdonában volt iparvasutat licitálják el, a *Roessmann* és *Kühnemann* budapesti cég kérelmére. Árverés alá kerül a hirdetés szerint *Körösbánya*, *Riska* *Bo dovin* és *Riskulica* községek hatáiraiban levő hét kilométer hosszúságban lefektetett, tehát 14000 folyóméter sin, a hozzávaló heveder, csavarszeg, alátéllemez és egyéb összekötő anyag, folyosinmétereként 2 kor., összesen 28000 korona kikiáltási árban. egy truckoskocsi 400 korona kikiáltási árban, 144 db kecsike-ék, darabonként 8 kor. kikiáltási árban, 20 db csapágy, darabonként 4 kor. kikiáltási árban, 11 db forgózsámoly, darabonként 80 kor. kikiáltási árban, 6 váltó, darabonként 100 korona kikiáltási árban.

— Jótékonyág. *Havas* Sándor ur a *Bródy* József ravatalára szánt koszoru megváltása fejében 5 koronát adományozott a kereskedőket és kereskedőmi alkalmazottakat istápoó *Erzsébet-segélyalap* részére. Az adományért ezután is köszönetet mond *Hegy* Albert alelnök, az *Erzsébet-segélyalap* gondnoka.

— Rendkívüli cipőforgalom *Porter* Vilmosnál. Tulzsfolt raktár miatt, a *Porter* Vilmos nagy áruházában lévő cipőárak jelentékenyen leszállított árak mellett adatnak el, ez idő szerint. Ugy gyermek, mint férfi és női áru feltűnő nagy választékban van képviselve s számos tavaszi újdonságot is találunk ott. A közönség saját érdekét követi, ha most ezen vásárlásait megteszi, mivel igazán jelentékeny megtakarításokat tesz. Emellett minden vevő a fényképedvezményt is érvezi, csupán a díszes papírkeretért kell három koronát megtérítenie. *Vidéki* megrendelések azonnal eszközöltetnek. Telefon szám 824.

— Házassági célból ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” utján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap utján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot ferfiaktól, különböző hozományú néktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hirlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, *Erzsébet-körut* 18. 324

— Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, *Mauthner* fele magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed. *Mauthner* Odön cs. és kir. udvari magkereskedése *Budapest*, *Rottenbiller* utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. Kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtisza magvak árai alacsonyok. Különösen felemlítendők az impregnált takarmányrépamagok és a legnemesebb gabnafélék dus választéka. 3440

— Pályázatok, betöltendő állások. Hőzagnpótló, áldásos célú vállalat az „Országos Általános Pályázati Hirlap”. Cselédeknek, munkásoknak van Magyarországon közvetítőjük, csak az értelmiségbeli álláskeresőknek nincsen. Ezen hiányt célszerűen, olcsón hozzáférhetően pótolja nevezett lap, mely azonnal hirt ad az országban megüresedett összes állásokról, ez által minden álláskereső egy helyen központosítva, könnyen áttekinthetően megtalálja megüresedett állásokat, melyekre gyorsan pályázhat, mi által már igen sokan jutottak jó álláshoz. Szolgáltatást tess az alkalmazást adóknak is, mert minden megüresedett állást ingyen közzé tesz. Közöltetnek a hivatalos pályázatok, árlejtések, szállítások is. Hetenkint megjelenve, minden számában számos állami, közigazgatási, magántisztviselő, gazdasági, hivataliszolgai, pénzügyi, kereskedősegédi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van. Ingyen melléklete: „Házasulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célból

könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Száma 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők *fiókkiadóhivatalok* vezetőire, minden nagyobb vidéki városban keresetnek. 321

— Szoba illatok a legfinomabb minőségekben. 1 füveg 70 fillér Vojtek és Weisznál Aradon. 44

Vonatból kibukott kereskedő.

(Pör az államvasut ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Egy temesvári butorkereskedő Nagy pört indított a napokban a szegedi kir. törvényszék előtt a magyar államvasutak igazgatósága ellen. Közel százezer korona kártérítést követel a vasuttól, miután a vasut gondatlansága következtében egész életére nyomorékká és keresetképtelenné lett.

Az érdekes pör tárgya, melyet a butorkereskedő egy temesvári ügyvéd útján indított, a következő:

Mult évi november hó 8-án a Szegedről este 6 órakor induló gyorsvonat egyik utasa Fischer József temesvári butorkereskedő, midőn a gyorsvonat Szőregh állomás közelébe ért, a folyosón végigmenve, egy zökkenés folytán az egyensúlyt elveszítette és a nyitva hagyott kocslajtón kibukott, még pedig oly szerencsétlenül, hogy *fejével a vasuti töltésre esett*, a hol eszméletlenül terült el.

Mint a keresetben előadja, tovább két óránál feküdt már a töltésen, míg egy véletlenül arra menő váltóór észrevette és az állomásmélyzet segítségével bevitték Szőregh állomásra, a hol rögtön ápolás alá vették. A szegedi üzletvezetőség rendelkezésére a szerencsétlenül járt kereskedőt bérkocsin Szegedre szállították. Itt Krausz József dr. vette ápolás alá a súlyosan sérült kereskedőt.

Egy hét múlva hazaszállította magát Temesvárra, hol még a mai napig is orvosi kezelés alatt áll s nincs is remény arra, hogy egyhamar visszanyerje egészségét, legalább annyira, hogy a nagy forgalmu üzletét maga vezethesse.

A kereskedő a baleset okozójául a vasutat tartja, mert a személyzet nem tartotta be a szolgálati szabályokat, a mennyiben a vasuti kocsi ajtaját a kísérő kalauz *nem csukta be*. Ez az oka annak, hogy a gyorsvonatból kiesett és a vasut gondatlanságából hosszabb időre, talán az egész életére nyomorék és keresetképtelen lett.

Gyógykezelés és kártérítés címén a kereskedő 92 000 korona követelés megítélését kéri. Lehet, hogy a pör folyama alatt a keresetbe vett követelést még fölemeli, miután veszteségét előre pontosan megállapítani nem tudja.

Az első tárgyalást, melyre a Máv. *Ludvig Gyula* elnök-igazgató személyében lett megidézve, április 17-én tartják meg Szegeden, a törvényszék pöriárában.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatóság bizottságának 1904. évi március hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendeshavi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A Polgármester jelentése február hóról. 2. Arad szab. kir. város kzigazgatási bizottságának átirata a népoktatási tanintézeteket látogató gyermekek szellemi tulterheltségének orvoslása érdekében. 3. A Polgármester előterjesztése tűzrendészeti szakbizottságok alakítása tárgyában. 4. A tanács előterjesztése az ipartanácsba két rendes és két póttag

választása iránt. 5. U. a. előterjesztése az árvaszék szervezetére vonatkozó módosított szabályrendelet tárgyában. 6. Csanádvármegye közönségének az országgyűlés képviselőházához intézett felirata a magyar nyelv jogainak megvédése tárgyában. 7. A tisztí ügyészség betérjeszti az Első magyar általános biztosító társasággal a tömeges tűzkár elleni biztosítások iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 8. Az Aradi Tornaegyesület az aradi országos tornaünnepély kötségeihez a várostól 2000 korona segélyt kér. 9. Az Arad-csanádi egyesült vasutak kérvénye a műhelytelep kibővítéséhez a simándi ut területéből 585 négyzetöl terület átengedése iránt. 10. A polgármester 1044—1904. számú előterjesztése az adóügyi osztályhoz kiségitő erők alkalmazása végett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, március 1.

Az időjárás enyhébb, de a föld igen nedves, azért a szántást gazdáink még nem kezdték meg.

Az őszi vetések jól állanak.

Az utak járhatatlansága miatt még nincs behozatal, csupán helybéli gazdákból áll a hetivásár.

Kínálat és kereslet egyaránt mérsékelt.

Mintegy 1000 mm. buza és 600 mm. tengeri került forgalomba.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.90—8.10.

Buza közép 7.60—7.80.

Tengeri 4.90—5.00.

Rozs névleges jegyzés 5.80—6.00.

Arpa névleges jegyzés 5.00—5.20.

Zab névleges jegyzés 5.00—5.20.

Írányzat lanyhább.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 1.

Delitőzsde. Buzakínálat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Bányai irányzat mellett néhány ezer métermázsza került forgalomba, néhány fillérrel drágább árakon. — Egyéb gabonanemek bányadtak. Időjárás derült. *Estitőzsde.* Berlin 2% olcsóbb.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	8.82—8.83
Buza októberre	8.60—8.61
Rozs áprilisra	6.95—6.96
Rozs októberre	6.96—6.97
Zab áprilisra	5.83—5.84
Zab októberre	5.88—5.89
Tengeri májusra	5.55—5.56
Tengeri júliusra	5.66—5.67
Repce augusztusra	11.55—11.65

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	8.74—8.75
Buza októberre	8.55—8.56
Rozs áprilisra	6.89—6.90
Rozs októberre	6.89—6.90
Zab áprilisra	5.78—5.80
Zab októberre	5.78—5.80
Tengeri májusra	5.53—5.54
Tengeri júliusra	5.53—5.54
Repce augusztusra	11.5—11.65

Zárulat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	628.50
Magyar hitelrészvény	73.75
Leszámitolobank részvény	448.—
Rima-Murányi vasmű részvény	451.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	630.50
Közuti vasut	579.—
Városi villamos vasut részvény	314.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 1. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 116—118 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 123—124 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 122—123 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 121—122 fillérig. *Szerbiai:* Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 122—123 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban 121—122 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 118—120 fillérig. *Sertéslétszám:* Február 27. napján volt készlet 13,314 darab, február 28. napján főlhajtatott 593 darab, február 28. napján elszállított 759 darab, február 29. napján maradt készlet 15,181 darab. *A hivott sertésüzlet irányzata:* Elénk.

— **Hitelközvetkezet O-Paulison.** O-Paulis községekben vasárnap délután hitelközvetkezet alakult. Hoffmann Emil állami iskolai igazgató tanító meghívására több mint kétszázan jelentek meg az állami iskolában, a hol az a külügyi értekezlet az „Országos Központi Hitelközvetkezet” kiküldöttjének jelenlétében megtartották. A tisztviselőkar a következőképp választotta meg. Igazgatósági elnök: *Bogdán Adorján*, tagok: *Bildhauer Adalbert*, *id. Bartók László*, *Brandeln József*, *Bregyan József*, *Mladin János*, *Musztecz Miklós*, *Neszly Zsigmond*, *Reingruber Péter*, *Wolf Gáspár*. A felügyelő bizottság elnöke: *Bögözy Anna*, tagjai *Ist. Mihály*, *Popescu Kornél*, *Schlesinger Jakab*, *Pénztárnok: Habermann Ernő*, könyvelő: *Hoffmann Emil*.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Hesky testvérek*, Bécs. — *Hell E. Pozsony*. — *Konith Dusan, Versec*. — *Bollinger Vendel, Versec*. — *Schwarz Benjamin, Endröd*. — *Ozv. Haas Jakabné, Enying*. — *Beck testvérek*, keresk. cég *Rimaszombat*. — *Vajda Ferenc, Nagy Kanizsa*. — *Gnersinich Ferenc, Fiume*.

IDEGENEK ARADON.

— Február 29. —

Fehér Kereszt szálloda Berger József utazó Bécs. — *Blaskovits Imre* utazó Budapest. — *Várhelyi Adolf* utazó Bécs. — *Heránhol Károly* utazó Bécs. — *Sauter Henrik* utazó Bécs. — *Opanhauser Ottó* utazó Bécs. — *Armuth József* utazó Szeged. — *Weinberger Gusztáv* utazó Bécs. — *Barisa Lajos* utazó Budapest. — *Horváth Ernő* utazó Budapest. — *Fischer Zsigmond* utazó Budapest. — *Ménesi Sándor* utazó Budapest. — *Holschek Jakab* utazó Budapest. — *Weisz Viktor* utazó Bécs. — *Grosz József* utazó Bécs. — *Grünberger József* utazó Bécs. — *Schmiedt Károly* kereskedő Medgyes.

Központi szálloda. Cseresnyés János főkapitány *Makó*. — *Gergely Ferenc* utazó Budapest. — *Schwarz Ignác* utazó Budapest. — *László Izidor* utazó Budapest. — *Fried Pál* utazó Budapest. — *Lauber Simon* igazgató Bécs. — *Obermayer János* mérnök Budapest. — *Urban Adolf* kir. tanácsos Budapest. — *Szirmai Richárd* dr. ügyvéd Budapest. — *Herman József* utazó Budapest. — *Ahsbahs Tassilo* főhadnagy Lemberg.

Vas szálloda. Glück József kereskedő Budapest. — *Teick Ferenc* utazó Budapest. — *Hügel Gottfried* utazó Bécs. — *Miku Adorján* kereskedő Kőrösbánya. — *Szemes József* utazó Budapest. — *Trallesku János* esperes *Kisjenő*. — *Gurban Konstantin* esperes *Borosjenő*. — *Freis Béla* hivatalnok Budapest. — *Fuchs Jakab* utazó Bécs. — *Rokszin János* esperes *M.-Kerek*. — *Kohn Jakab* utazó Budapest. — *Marosi M.* utazó Bécs. — *Klein Adolf* utazó Bécs. — *Mauró József* plébános *Cse.mó*. — *Klein Zsigmond* utazó Bécs. — *Kelecsényi N.* gyógyszerész *Mezgyes*. — *Sugár Rezső* dr. orvos *Uj-Szt. Anna*.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-161. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat déle őt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról dé után 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.48
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról sv. reg. 8.68
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat déle őt 11.—
Gurahonról gszv. d. u. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról sztv. este 9.20

INGYEN

adom a „Jövendő“ előző évfolyamát 10 díszkötésű kötetben s díszes tokban mindazoknak, kik a „Jövendő“-re folyó évre 12 koronát előfizetnek.

Állandó

Olcsósági tárlat könyvek, hangjegyek és képekben.

Rendkívül előnyös alkalmi vételek! Új és régi rézmetszetek, színnyomatok, akvarellek stb. óriási választékban; chicagói remek színes műlapok meglepő jutányos áron.

Egész könyvtárak

vétele és eladása; olvasó egyleti könyvtárak olcsón való kiegészítése. Egész orvosi könyvtár negyed árban kapható. — Nagymennyiségű francia és angol könyvek igen olcsón eladók.

Irodai cikkek, papírneműek, írószerek stb., az összes festőkellékek elsőrendű minőségben. Posner-féle üzleti könyvek teljes raktára.

Keresem

az „Uj Idők“, „Kakas Márton“ „Fliegen-de Blätter“, „Vasárnapi Ujság“ és Meggendorfer

utolsó évfolyamait 1903. évig bezárólag füzve vagy kötve.

Jókai összes műveinek

Nemzeti kiadása

100 kötetben, félbőr kötésben kifogástalan állapotban

antiquarice kapható.

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtár,

melyben az összes újdonságok azonnal kaphatók. Magyar, német, francia és angol irodalom. Havi kölcsöndíj 1 kor. 20 fill., vagy kötetenként 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Pontos kiszolgálás vidékre is.

Új teljes magyar és német jegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk vidékre bérmentve.

30,000 kötetes

zenemű kölcsöntár,

melyben szintén minden újdonság azonnal kivehető. 259 oldalas zenekölcsöntári jegyzék. Vidéki bérlők is a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek.

Kiváló tisztelettel:

104

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papír-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára

Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

REGÉNY-ÚSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Chelmsky Viktor.

(82)

(Folytatás.)

A sötétarcu Piero nézte ezt a jelenetet anélkül, hogy mozdult volna. Mikor a karabinieri kiszabadult, odahajolt donna Micaela felé s gyorsan azt mondta:

— Ha ezt meg tudja akadályozni az a kis kép, akkor egész Corvaja a barátja lessz!

A karabinieri már lenn volt a piacon, Piero intett a kezével. Abban a pillanatban a társai kört alakítottak a menekülő körül. Ez körben fordult. Mindenfelől zárt gyűrű alakult körülé férfiakból, akik esákánnyal és ásóval fenyegették.

Egyszerre borzasztó zavar támadt. Az asszonyok, akik a karabinierivel huzakodtak, hangosan kiabálva siettek le. A kis leány, akit a karabinieri a karján tartott, teli tudóval sirt s ki akarta szabadítani magát. A nép minden oldalról futva jött. Volt kérdezősködés, csodálkozás.

— Menjünk — szolt donna Eliza donna Micaelához. — Most már nem gondol reánk senki!

De donna Micaela megpillantott egy asszonyt. Az kiabált legkevésbé, de azonnal látni lehetett, hogy neki van legtöbb érdeke a dologban. Láta az ember, hogy ez az asszony azon a ponton van, hogy elveszítse az élete boldogságát.

Olyan asszony volt, aki valaha nagyon szép lehetett, de most már elvesztette minden üdőségét, nem volt fiatal többé. De még mindig csodálatos, imponáló arca volt. „Itt olyan lélek lakik, mely tud szeretni és szenvedni,“ mondja ez az are. Donna Micaela úgy vonzódott ehhez az asszonyhoz egyszerre, mint a saját testvéréhez.

— Nem, még nincs itt a menés ideje, — szolt donna Elizához.

A karabinieri egyre azt kérdezte, hogy körsztül eresztik-e már?

Nem, nem, nem! Előbb nem, míg vissza nem adja a gyermeket.

Az a gyermek Pieroé és a feleségeé, Marciaé volt. De nem ők voltak az igazi szülei s erről folyt a veszekedés.

A karabinieri iparkodott jó szóval hódítani a maga részére az embereket. Iparkodott meggyőzni őket, nem Pierot és Marciaát, hanem a többieket.

— Ninetta a gyermek anyja, — szolt, — hisz jól tudjátok. Nem tarthatta magánál a gyermeket, míg leány volt; de most férjhez ment s újra magához akarja venni a gyermeket. S Marcia most vonakodik visszaadni. Ez mégis rettenetes Ninettára nézve, aki már nyolc esztendeje van a gyermeke nélkül. Végre is panaszt tett a szindákónál. S a szindákó megparancsolta, hogy szerezzük vissza neki a gyermeket. Hiszen valóban Ninetta gyermeke, — fejezte be a beszédet rábeszélő hangon.

De Corvaja embereinél nem sokat ért el a zavaival.

— Ninetta a Geraciak közül való, — kiáltotta Piero s a karabinieri körül a kör nem bomlott fel.

— Mikor idejöttünk a gyermekért, — folytatta a karabinieri — nem találtuk sehol. Marcia gyászruhában volt, a szobája feketével beaggatva s egész sereg asszony ült nála gyászolva. S megmutatta a gyerek halotti levelét. Ekkor visszamentünk Ninettához és megmondtuk neki, hogy a gyermeke a temetőben fekszik.

No jó! Kis idővel később itt álltam őrt a piacon. Néztam a gyermekeket, hogyan játszanak. Ki volt a legerősebb, ki kiabált leghangosabban? Egy leány. Hogy hinak? — kérdeztem tőle. Francesconak, felelte nyomban.

Az a gondolatom jött, hogy ez a Francesco leány alighanem Ninetta fia s ezért megálltam és vártam. Eppen most láttam, hogy Francesco bemegy Marcia házába. Odamentem én is, hát ott ült a Francesco leány és együtt ette a va-

csorát Marciaával. Marcia is, a többi gyászoló is felsikoltottak, mikor én beléptem. Felkaptam ezt a signorina Francescot s elszaladtam vele; mert nem Marcia gyermeke! Marcianak nincs semmi joga hozzá!

S ekkor Marcia is beszélni kezdett. Mély hangon szolt s ezzel kényszerített mindenkit, hogy erősen odafigyeljen rá, csak kevés, de nemes kézmozdulatot tett. Neki nincs joga erre a gyermekre? Hát ki adott neki enni? Ki ruházta? Ezerszer meghalt volna, ha ő nincs. Ninetta odaadta La Feluccának? Tudja mindenki, hogy ki az a La Felucca. Aki annak adja a gyermekét, mintha azt mondaná neki: „Hallj meg! S aztán jog, jog! Mit jelent az? Aki szereti a fiut, annak van joga hozzá! Piero és ő ugy szeretik Francescot, mintha a maguk gyermeke volna. Nem veheti el tőlük senki. O maga is egészen kétségbe volt esve, de a férje talán még jobban. Fenyegették a karabinierit, amint csak mozdult. S a karabinieri azt hitte, hogy mégis csak megteszi, amit rábízta. Nevettek, mikor a signorina Franciscoról beszélt.

— Üss le, ha akarsz! — szolt Pierohoz. — Segit ez rajtad? Megtarthatod ekkor a gyermeket? Nem a tied, Ninettáé!

Piero odafordult donna Micaelához.

— Kérd, hogy segítsen rajtam.

S a képre mutatott.

(Vége következik.)

NAPIREND.

Március 2. Szerda. Róm. kath. naptár: Szimplicius. — Protestáns naptár: Szimplicius. — Izraelita naptár: Susan-Purim. — Görög-keleti naptár (február 18.): Leo pápa. A nap két 6 óra 24 perckor, nyugszik 5 óra 28 perckor. Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekiyemuseum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, délen, sok helyütt csapadék, nyugaton hűvösebb.

Március 2. A világos-galsai egyesült izraelita hitközség purim-bálja (Mátyás király-szálloda). — A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság ülése délután 4 órakor (Polgári fiúiskola.)

Március 3. A pécskai néphank mint szövetséget ünneplő-egylet közgyűlése délelőtt 11 órakor.

Nemzeti színház.

Bérlet 146. sz.

Páros.

Szerdán, 1904. évi március hó 2 án:

Az erény útjai.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: R. de Flers és Ade Caillaudet. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Gerbier gróf	Marházi M.	Simone	Fóti Frida.
Cécile neje	Aranyos J.	Varenne	Győre Alajos.
Chaumette	Bónis Lajos.	Ginette, neje	Gőz Aranka.
Bargelin	Zilahy Gyula.	Susanne	Szilasy J.
Chevière	Békés Gyula.	Essen	Juhai József.

Közdete este 7 óra fél órakor.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik szeretett, felejtethetlen fiuk

SONN REZSÓ

halála alkalmából irányunkban részvétüket fejezték ki s ezzel, valamint a fiunk végtisztességén való megjelenésükkel mély fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, különösen az aradi áll. főreáliskola tanárikara és ifjúsága, főképen a VI. osztály növendékei, ezuton fogadják őszinte igaz, hálás köszönetünket.

Sonn Adolf és neje.

Az építettő közönség szives figyelmébe!

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Aradon, Kossuth-utca 26. sz.** a. ujonnan berendezett **építési vállalkozó irodát** nyitottunk.

Elvállalunk mindennemű e szakmába vágó építkezési munkálatok szakszerű és pontos kivitelét, gazdasági épületek és uradalmi telepek fentartását évi átalány összegben. Tervek és költségvetéseket megrendelésre készséggel készítünk szolid árakban. — Az építettő közönség kegyes megbízását kérve, vagyunk

kiváló tisztelettel

Kállay Ernő és társa

képesített kőműves mester.

503

**Egy csoda hangszer!
a Trombino.**

Tanulás és hanglegy ismeret nélkül azonnal játszhatja mindenki rajta a legszebb dalokat, tánczdarabokat, indulókat, u. m.: Sackingeni trombitás, Sei nicht böß, Beim Souper, Radecky induló stb. és még 200 más kiváló zenedarabot, ezen az újtalálmányu, kütünő és elegánsan kiállított trombitán az u. n.

„Trombino“-n.

A Trombino a jelenkor legszenzációsabb találmánya és mindenütt nagy feltűnést kelt, különösen akkor, ha valaki egy társaságban egyszerre csak mint kürtművész lép fel, holott az illetőnek ezen tehetségéről azelőtt senki tudomással nem bírt. Minden dal tanulás, fáradság és erőlködés nélkül azonnal játszható, csak a megfelelő hanglegy szalagot kell beilleszteni. **Pompás zene, szép és erőteljes hangokkal.** Mulatságoknál, társaságokban vagy otthon, a legszebb szórakozás. Kerékpár-, kocs- vagy gyalog-kirándulásoknál, csónakázásnál a legmulattatóbb kísérő. Tánczhoz vagy énekkísérethez kiválóan alkalmas. A Trombino gazdag tartalmu daljegyzékkel együtt, melyben könnyen megérthető magyarázat is van: I. minőség finom nickelezéssel 9 dallal **3 Irt 50 kr.** II. minőség finom nickelezéssel 18 dallal **6 Irt 50 kr.** Dal-lemezek az I. minőséghez darabonként **30 kr.**, a II. minőséghez **50 kr.**

Egyedüli szétküldési hely utánvétellel

242

KERTÉSZ HENRIK, Bécs, I. Fleischmarkt 18—976.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

legjobb valódi francia

223

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

6425—1903. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közbirró teszi, hogy dr. Pop C. István aradi lakos végrehajtónak, Pupa Aurél kapruczai lakos elleni 164 korona s járuléka iránti végrehajtási ügyében a m.-radnai kir. járásbíróság területén lévő, a kapruczai 89. számú telekkönyvben 188. hrsz. ingatlanra 285 kor., u. e. tjkvben 281—282. hrzi sz. ingatlanra 979. kor., u. e. tjkvi 1004. hrzi sz. ingatlanra 31 kor. és u. e. tjkvi 290—300. hrzi sz. ingatlanra 263 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi márczius hó 23. napján d. e. 10 órakor Kaprucza község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 28 kor. 50 fill., 97 korona 90 fill., 8 korona 10 fill. és 26 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3388. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

M.-Radna, 1903. évi december hó 12-én.

Polgár,
kir. albiró.

597

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

**Kellemes ízű, friss, fehér
Hajós-féle**

Csukamájolaj

ára egy üvegnek 2 korona.

**Cséplőgép-, nagyobb műhely-, gyár- és malom-tulajdonosok
figyelmébe!**

A 78.595—IV. b) 1903. sz. nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteri körrendeletnek szigoruan megfelelő, tökéletesen felszerelt és kiállított

162

Mentőszekrény

jól záró kemény faszekrényben legolcsóbb ár mellett kapható.

Fontos tudnivaló tüdőbetegeknek!!

A törvényesen védett „Sylol“ az egyedüli szer, mely mindenféle légzőszervi bajoknál rendkívüli jó hatással bír. Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti. A testsúlyt gyarapítja. Heptikás embereknek valóságos megváltója. **Ára egy üvegnek 3 korona.**

Kapható az egyedüli feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

116—1904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a 1. Flórián és Sina-utcák csatornázási, 2. a Halász-utca feltöltési, csatornázási és átkövezési s ezzel kapcsolatosan a Határ-utcai zsilip megszüntetési s 3. a Simonyi és Tabajdy-utcák közvetlen részének kikövezési munkálatainak elvállalása iránt folyó évi márczius hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: I. a Flórián és Sina-utcák csatornázása 3821 korona 01 fill. II. a Halász-utca feltöltése, csatornázása s átkövezése és ezzel kapcsolatosan a Határ-utcai zsilip megszüntetése 20904 korona 98 fillér. III. a Simonyi-utca közvetlen részének kikövezése 545 kor. 52 fill. IV. a Tabajdy-utca közvetlen részének kikövezése 704 korona 22 fill., összesen 25975 korona 73 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta után a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1904. évi február hó 29-én tartott üléséből.

Kiadta:
Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen **PAGLIANO GIROLAMO** tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biz.os sikerrel használatban.

Készítője: **PAGLIANO GIROLAMO** egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.

Raktár: **Gutori Földes Kelemennél.**